

ΣΥΝΟΨΙΣ

1857-439

3

ΤΗΣ

Μικροῦ Ἰστορικοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ,

ΑΠ' ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΥΤΩΝ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΕΩΣ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ὑπὸ

Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Γκ 8091

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΕΡΜΟΥ, ΑΡΙΘ. 212.

1859.

.....
Ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται,
καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια.

Εὐριπίδης.

.....

ΣΥΝΟΨΙΣ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

Ἀπὸ κτίσεως τῆς Σικυῶνος, τοῦ ἀρχαιοτέρου βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, συσταθέντος 2089 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, μέχρι τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δαρείου εἰς τὴν Ἑλλάδα, 490 πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Θέσεως, Ἐκτάσεως καὶ Διαίρέσεως τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ. Ποῦ ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ἑλλάς;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς ἔκειτο κατὰ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, μεταξὺ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἤτοι κόλπου τῆς Βενετίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους. †

Ερ. Ποίαν ἔκτασιν εἶχεν;

Απ. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς εἶχε 400 μιλίων μῆκος ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, καὶ τὸ μεγαλύτερον πλάτος αὐτῆς ἦτο περίπου 150 μιλίων ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς.

Ερ. Πῶς διηρεῖτο ἡ ἀρχαία Ἑλλάς;

Απ. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς διηρεῖτο εἰς πέντε μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑποδιηρεῖτο πάλιν εἰς πολλάς μικρὰς αὐτονόμους πολιτείας.

Ερ. Ποῖα ἦσαν τὰ πέντε μέρη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ;

Απ. Τὰ πέντε μέρη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἦσαν ἡ Πελοπόννησος, ἡ κυρίως Ἑλλάς, ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἥπειρος καὶ ἡ Μακεδονία.

Ερ. Ἐκ τίνων συνεκροτεῖτο ἡ Πελοπόννησος ;

Απ. Ἡ Πελοπόννησος συνέκειτο ἐκ τῆς Κορινθίας, Ἀχαΐας, Ἡλείας, Μεσσηνίας, Ἀργολίδος καὶ Λακωνικῆς.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ κυριώτεραι πόλεις αὐτῶν ;

Απ. Αἱ κυριώτεραι πόλεις ἦσαν ἐν Κορινθίᾳ ἡ Κόρινθος, ἐν Ἀχαΐᾳ αἱ Πάτραι, τὸ Αἴγιον, κτλ. ἐν Ἡλείᾳ ἡ Ἥλις, ἡ Κυλλήνη, κλ. ἐν Μεσσηνίᾳ ὁ (καὶ ἡ) Μεσσηνιακὸς Πύλος, ἡ Μεσσήνη, κτλ. ἐν Ἀρκαδίᾳ ἡ Μαρτίρεια, ἡ Τεγέα, ἡ Μεγαλόπολις, κλ. ἐν Ἀργολίδι τὸ Ἄργος, αἱ Μυκῆναι, ἡ Τίρυνς, κλ. ἐν Λακωνικῇ ἡ Σπάρτη, αἱ Ἀμύκλαι, τὸ Γύθειον, κτλ.

Ερ. Πῶς διηρεῖτο ἡ κυρίως Ἑλλάς ;

Απ. Ἡ κυρίως Ἑλλάς διηρεῖτο εἰς τὴν Ἀττικὴν, Μεγαρίδα, Βοιωτίαν, Φωκίδα, Λοκρίδα, Δωρίδα, Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ κυριώτεραι πόλεις αὐτῶν ;

Απ. Αἱ κυριώτεραι πόλεις ἦσαν αἱ Ἀθηναίαι τῆς Ἀττικῆς, τὰ Μέγαρα τῆς Μεγαρίδος, αἱ Θῆβαι, αἱ Πλαταιαί, ἡ Κορώνεια τῆς Βοιωτίας, οἱ Δελφοὶ τῆς Φωκίδος, ἡ Ἀμφισσα τῆς Λοκρίδος, ὁ Ἐρινεὸς τῆς Δωρίδος, τὸ Θέρμον, ἡ Πλευρῶν, ἡ Καλυδὼν τῆς Αἰτωλίας, ἡ Στράτος, ἡ Μητρόπολις καὶ τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος τῆς Ἀκαρνανίας.

Ερ. Πῶς διηρεῖτο ἡ Θεσσαλία ;

Απ. Εἰς τέσσαρα μέρη, τὰ ἐξῆς, Φθιώτιδα, Πελασγιώτιδα, Θεσσαλιώτιδα καὶ Ἰστικιώτιδα.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ κυριώτεραι πόλεις ;

Απ. Ἐν Φθιώτιδι ἦσαν τὸ Πτελεὼν, Θῆβαι αἱ Φθιώτιδες

Λάρισα ἢ *Κρεμαστή*, ἢ *Φάρσαλος*, ἐνθα ἔγινεν ἡ μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου κρίσιμος μάχη, κλ. ἐν Πελασγιώτιδι ἢ *Λάρισα*, ἢ *Κρανῶν* ἢ *Κραννῶν*, κλ. ἐν Θεσσαλιώτιδι ἢ *Μητρόπολις*, αἱ *Ἰχθραι*, κλ. ἐν Ἰστιαιώτιδι ἢ *Οἰχαλία*, ἢ *Τρίκκη*, οἱ *Γόμφοι* ἦτοι *Σταγοί*, κλ.

Ερ. Ἀναφέρονται ἄλλα μέρη τῆς Θεσσαλίας;

Απ. Ἡ *Μαγνησία*, οἷον χωριστὸν μέρος ἀποτελοῦσα, ἔχουσα πόλεις *Ἰωλκόν*, *Παρασάς*, *Δημητριάδα* κλ. ἐκτὸς δὲ τούτων ἢ *Περόραιβια*, ἢ *Δολοπία*, ἢ *Οἰτέα*, ἢ *Μηλις* ἢ *Μαλις*, διαφόρους ἔχουσαι πόλεις.

Ερ. Τί ἄλλο περίεργον ἦτον ἐν Θεσσαλίᾳ;

Απ. Ἡ *τερπνὴ κοιλὰς τῶν Τεμπῶν*, ἣν ὑπερεγκωμιάζουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, καὶ ὁ Ὀλυμπος, ἢ κατὰ τοὺς ποιητὰς ἔδρα τῶν Θεῶν.

Ερ. Πῶς διηρεῖτο ἡ Ἠπειρος;

Απ. Ἡ Ἠπειρος περιεῖχε τὴν *Μολοσσίαν* ἢ *Μολοσσίδα*, τὴν *Θεσπρωτίαν* καὶ *Χαονίαν*.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ κυριώτεραι πόλεις;

Απ. Αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς Ἠπέιρου ἦσαν ἐν Θεσπρωτίᾳ ἢ *Κασσώπη*, ἢ *Ἀμπρακία*, ἢ *Νικόπολις*, ἐν Μολοσσίᾳ ἢ *Πασσαρών*, ἢ *Δωδώνη*, περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ μαντεῖον, ἐν *Χαονίᾳ* τὸ *Βουθρωτόν*, ἢ *Φοιρική*, κτλ.

Ερ. Πῶς διηρεῖτο ἡ Μακεδονία;

Απ. Ἡ *Μακεδονία* διηρεῖτο, κατὰ διαφόρους καιροὺς, εἰς διάφορα μέρη. Τούτων δὲ τὰ ἀξιολογώτερα ἦσαν *Μυγδονία*, *Βοττιαία*, *Πιερία*, *Ὀρεστίς* ἢ *Ὀρεστός*, *Ἐορδία* ἢ *Ἐορδία*, *Ἡμαθία* καὶ *Χαλκιδική*.

Ερ. Τίνες ἦσαν αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς Μακεδονίας;

Απ. Ἐν Μυγδονίᾳ ἦτον ἡ Θεσσαλονίκη, ἐν Βοττιαίᾳ ἡ Πέλλα, ἡ μετέπειτα καθέδρα τῶν βασιλέων, ἡ Βέργοια, κτλ. ἐν Πιερίᾳ ἡ Πύδρα, ἡ Μεθώνη, κλ. ἐν Ὀρεστίδι ἡ Ἀμαρτία, ἐν Ἑορδαίᾳ ἡ Ἄρμισσα, ἡ Φύσκα, ἐν Ἠμαθίᾳ ἡ Ἐδεσσα, ἡ παλαιὰ καθέδρα, κλ. ἐν Καλκιδικῇ ἡ Ποτίδαια, μετέπειτα Κασσάνδρεια μετονομασθεῖσα.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ σημαντικώτεραι νῆσοι τῆς Ἑλλάδος;

Απ. Ἡ Ἑλλάς περιεκυκλοῦτο ὑπὸ πολυαρίθμων νήσων, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ σημαντικώτεραι ἦσαν πρὸς δυσμὰς μὲν Κέρκυρα, Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ζάκυνθος, πρὸς ἀνατολὰς δὲ Εὐβοία, Ἄνδρος, Νάξος κτλ. ἀνατολικομεσημβρινὰ δὲ, τελευταῖον, αἱ Κυκλάδες λεγόμεναι καὶ Σποράδες, καὶ πολλόταται ἄλλαι μικραὶ, οἷον περιζωννύμεναι ὑπὸ τῆς μεγάλωνήσου Κρήτης, κτλ.

Ερ. Πῶς ὠνομάζοντο οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος;

Απ. Ὄνομάζοντο Ἕλληνες· μ' ὅλον τοῦτο οἱ ποιηταὶ ὀνομάζουσιν αὐτοὺς πολλάκις Πελασγοὺς, Δαναοὺς, Ἀργεῖοις καὶ Ἀχαιοῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς Ἀρχαίας καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων.

Ερ. Ποῖα ἦτον ἡ κατάστασις τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Ἑλλάδος;

Απ. Οἱ πρώτοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἔζων κατὰ τινὰ παράδοσιν, ὡς ἄγριοι, τρεφόμενοι διὰ χόρτων, ριζῶν καὶ βαλάνων, καὶ διεσπαρμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἄνευ πόλεων καὶ νόμων.

Ερ. ὑπὸ τίνος ἐπολιτίσθησαν;

Απ. Οἱ Ἕλληνας ἐπολιτίσθησαν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐκ Φοινίκης καὶ Αἰγύπτου, ἀποικίων, αἵτινες εἰσήγαγον τὴν λατρείαν τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἄλλων θεῶν. Ταῦτα λέγει ἡ κοινοτέρα παράδοσις, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν ξένων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποικίων ἀμφισβητήσιμα· μάλιστα δὲ τὰ περὶ Αἰγυπτίων οἵτινες ἐμίσουν τὴν θάλασσαν.

Ερ. ὑπὸ τίνος ἐσυστήθη τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν βασίλειον;

Απ. Τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν βασίλειον ἐσυστήθη ἐν Σικυῶνι ὑπὸ Αἰγιαλέως, 2089 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποῖα ἄλλα βασίλεια ἐσυστήθησαν ἀκολούθως;

Απ. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἄργους ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Ἰνάχου, 1850 πρὸ Χριστοῦ, καὶ ὁ ἐξ Αἰγύπτου Κέκροψ ἐπολίτισε πρῶτος τῶς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς 1556 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Τί παρατηρεῖται περὶ τοῦ Κέκροπος;

Απ. Ὁ Κέκροψ ἦτον περίφημος νομοθέτης καὶ πολιτικός· οὗτος ἔκτισε τὰς Ἀθήνας, διήρесе τὸν τόπον εἰς τέσσαρας φυλάς, καὶ ἐσύστησε τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ερ. Ποῖα ἄλλα βασίλεια κατεστάθησαν;

Απ. Περὶ τὰ 1344 πρὸ Χριστοῦ ὁ Περσεὺς ἐσύστησε τὸ βασίλειον τῶν Μηκυνῶν, καὶ ὁ ἐκ τῆς Φοινίκης Κάδμος ἐσύστησε τὸ τῶν Θηβῶν, καὶ εἰσήγαγε τὰ γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα, 1519 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Τί παρατηρεῖται περὶ τοῦ ὑπὸ Κάδμου εἰσαχθέντος ἀλφαβήτου;

Απ. Τὸ ἀλφάβητον συνέκειτο τότε ἐκ 16 γραμμάτων μόνον, αἵτινα ἐσυνείθιζον νὰ γράφωσιν ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ ἐκ δεξιῶν πάλιν εἰς τὰ ἀριστερά, ὅπερ λέγεται βουστρο-

φηδόν. Ἐξ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς οἱ Ἕλληνες ἔκαμαν γιγαντιαίας προόδους εἰς τὸν πολιτισμὸν.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῶν βασιλείων;

Απ. Ἀμφικτύων ὁ τρίτος βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν ἐνήργησε νὰ συμμαχήσωσιν αἱ ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι, καὶ ἐσύστησε τὸ περίφημον Ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον.

Ερ. Περίγραψε τὸ συνέδριον τοῦτο;

Απ. Τὸ Ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον συνέκειτο ἐκ τῶν προβούλων ἧτοι ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων πολιτειῶν τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους ἐν Δελφοῖς ἢ ἐν Θερμοπύλαις, διὰ νὰ βουλευώνται περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ερ. Διὰ τίνων ἄλλων δεσμῶν ἦσαν ἠνωμένα αἱ ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι;

Απ. Αἱ ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι συνεδέοντο ὄχι μόνον διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ διὰ διαφόρων κοινῶν ἀγώνων καὶ πανηγύρεων, εἰς τὰς ὁποίας συνέτρεχον ὅλοι, καὶ εἰς τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων αἱ ἐχθροπραξίαι ἔπαυον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν Ἀργοναυτικῶν.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ πρώτη ἐκστρατεία τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησαν οἱ Ἕλληνες;

Απ. Ἡ πρώτη μεγάλη ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τὰ Ἀργοναυτικά, συμβάντα περὶ τὰ 1263 Π. Χ.

Ερ. Ποῖος ἦτον ὁ σκοπὸς ταύτης τῆς ἐκστρατείας;

Απ. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινεν ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἥρωος Ἰάσονος, διὰ νὰ ἐπάρη τὸ χρυσοῦν δέρασ παρὰ τοῦ Αἰήτου,

βασιλέως τῆς Κολχίδος· ἀλλὰ τόσον εἶναι περιπελεγμένη μετὰ τῆς μυθολογίας, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τίποτε θετικὸν καὶ ἀναμφισβήτητον περὶ αὐτῆς.

Ερ. Διατί ὠνομάσθη οὕτως ἡ ἐκστρατεία αὕτη;

Απ. Ἡ κατὰ τῆς Κολχίδος ἐκστρατεία ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀργούσ, τῆς νηὸς δηλ. εἰς ἣν ἐπέβησαν ὁ Ἰάσων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, οὕτως ὀνομασθείσης ἐξ Ἀργου τοῦ ναυπηγοῦ αὐτῆς.

Ερ. Ποῖοι ἦσαν οἱ σύντροφοι τοῦ Ἰάσονος εἰς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν;

Απ. Τὸν Ἰάσωνα συνώδευαν οἱ ἐνδοξότεροι ἥρωες τῆς Ἑλλάδος, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτον ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Καστωρ, ὁ Πολυδεύκης καὶ ὁ Ἀσκληπιός.

Ερ. Ποῖαν ἔκθασιν ἔλαβεν;

Απ. Ἀφ' οὗ ὁ Ἰάσων ἐνίκησε μεγάλα ἐμπόδια, ἤρπασε τέλος πάντων τὸ χρυσοῦν δέρας διὰ νυκτός, καὶ ἔφθασεν ἀσφαλῶς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἡ ἐπιστροφή του ἐωρτάσθη λαμπρῶς.

Ερ. Τί σημαίνει πιθανῶς ὁ μῦθος οὗτος;

Απ. Ὑποθέτουσιν ὅτι ὑπῆρξε στρατιωτικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἐκστρατεία, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἦτον νὰ ἀνοίξη τὸ ἐμπόριον τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ νὰ ἀσφαλίσῃ ἀποικίας τινὰς εἰς τὰ παράλια του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Ερ. Πότε συνέβη ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος;

Απ. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος συνέβη 77 ἔτη μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ εἰς τὰ 1184 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποῖα ἦσαν τὰ αἴτια τοῦ πολέμου τούτου;

Απ. Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βασιλέως τῆς Τρωάδος, ἐλθὼν εἰς τὴν Σπάρτην ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ Μενελάου, βασιλέως ἐκεῖνου τοῦ τόπου· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς ἀπουσίας του, ἤρπασε τὴν γυναῖκά του Ἑλένην, περίφημον ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ διὰ τὸ κάλλος καὶ διὰ τὰς τύχας τῆς.

Ερ. Ποῖα ἐπακόλουθα ἐπέφερον ἡ παράβασις αὕτη τῆς φιλοξενίας;

Απ. Ἐπειδὴ ὁ Πρίαμος δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποδώσῃ τὴν Ἑλένην, ὅλαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἔλαβον τὰ ὄπλα, διὰ νὰ τιμωρήσωσι τὴν παράβασιν τῶν δικαίων τῆς φιλοξενίας, καὶ πᾶς ἡγεμῶν ἐχορήγησεν ἐπὶ τούτῳ στρατιώτας καὶ πλοῖα.

Ερ. Πόσον ἦτον τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα καὶ ὑπὸ τίνος ἐστρατηγεῖτο;

Απ. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν ἦσαν 100,000 περίπου, οἵτινες ἐπέβησαν εἰς 1200 πλοῖα ἄφορακτα, ἄνευ δηλ. καταστρωμάτων, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος βασιλέως τῶν Μυκηναίων.

Ερ. Τίνες ἦσαν οἱ περιφημότεροι Ἕλληνες ἀρχηγοὶ, οἵτινες ὑπῆρχον εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον;

Απ. Οἱ ἀρχηγοὶ οἵτινες διέπρεψαν περισσότερο ἦσαν ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Ὀδυσσεύς, Αἴας ὁ Τελαμώνιος, Αἴας ὁ Οἰλέως, ὁ Διομήδης, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Νέστωρ, ὁ Νεοπτόλεμος, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ Πρωτεσίλαος.

Ερ. Τίνες οἱ διαπρέψαντες ἀρχηγοὶ τῶν Τρῶων;

Απ. Οἱ Τρῶες εἶχαν ἀρχηγοὺς τὸν Ἔκτορα, τὸν Πάριν, τὸν Διήφοβον, τὸν Αἰνεΐαν, τὸν Σαρπηδόνα, τὸν Γλαύκωνα, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς εἰς ἐπικουρίαν ἐλθόντας Ῥῆσον, Μέμνονα, κλ.

Ερ. Πῶς ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνες τοὺς Τρῶας;

Απ. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν οἱ Ἕλληνες, οἱ Τρῶες ἠναγκάσθησαν

νά κλεισθῶσιν εἰς τὴν πόλιν των, ὅπου ἐπολιοροῦντο στενωῶς δέκα ἔτη.

Ερ. Τί παρατηρεῖται περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνες;

Απ. Ἡ ἐπιστήμη τοῦ πολέμου ἦτον τότε παντάπασιν ἀτελής, ἐπειδὴ πᾶσα μάχη δὲν ἦτον εἰμὴ πλῆθος μονομαχιῶν, καὶ οἱ στρατιῶται δὲν ἐλάμβανον ἄλλον μισθὸν παρά τὸ ἐκ λαφύρων μερίδιόν των· τὰ ὄπλα των δὲ ἦσαν πρὸς βλάβην μὲν τῶν πολεμίων τὸ ξίφος, τὸ δόρυ, τὸ ἀκόντιον, τὸ ρόπαλον, ἡ ἀξίνη καὶ ἡ σφενδόνη, πρὸς ἄμυναν δὲ ἡ ἀσπίς, ὁ θώραξ καὶ ἡ περικεφαλαία.

Ερ. Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκθασις τοῦ πολέμου;

Απ. Εἰς τὸ δέκατον ἔτος τέλος πάντων, ἀφ' οὗ κατεσφάγησαν πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἡ Τρωάς ἐκυριεύθη διὰ στρατηγήματος, ἐλεηλατήθη καὶ ἀπετεφρώθη.

Ερ. Ποῖον στρατήγημα μετεχειρίσθησαν εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Τρωάδος;

Απ. Οἱ Ἕλληνες κατεσκεύασαν μέγαν ξύλινον ἵππον, καὶ γεμίσαντες αὐτὸν ὀπλισμένων ἀνδρῶν ἀφῆκαν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ὡς ἀφιέρωμα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν· ἀλλ' οἱ ἐγκεκλεισμένοι, ἐξελθόντες διὰ νυκτός, ἤνοιξαν τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ ἔμβασαν τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα, ὅπερ ἐκρύπτετο ὀπισθεν τῆς Τενέδου. Οὗτός ἐστιν ὁ καλούμενος δούρειος ἵππος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς Καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν.

Ερ. Ποῖον ἦτον τὸ ἀκόλουθον σημαντικὸν συμβεβηκὸς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας;

Απ. Τὸ ὄγδοηκοστὸν ἔτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τρωάδος

συνέβη ἡ κάθοδος τῶν Ἡρακλειδῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἠναγκάσθησαν οἱ κάτοικοι πολλῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐγκαταλιπόντες τὰς πατρίδας των, νὰ μετοικήσωσιν εἰς ἄλλα μέρη.

Ερ. Τίνες ἦσαν οἱ Ἡρακλεῖδαι;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι ἦσαν οἱ υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους, οἵτινες μετὰ μακρὸν πόλεμον κατὰ τῶν Πελοπιδῶν περὶ τῆς βασιλείας τῆς Πελοποννήσου ἐστερήθησαν τὰ κτήματά των καὶ ἐξωρίσθησαν.

Ερ. Εἰς ποῖον τόπον κατέφυγον;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι κατέφυγον πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Δωρίδα, ἐξ ἧς ἐπεχείρησαν πολλάκις ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἐπικρατείαν των, ἀλλ' ἀπετύχχανον πάντοτε.

Ερ. Τί συνέργησε τέλος εἰς τὴν ἀποκατάστασίν των;

Απ. Ὑλλος ὁ περιφημότερος τῶν Ἡρακλειδῶν υἰοθετήθη ὑπὸ Αἰγίμιου βασιλέως τῆς Δωρίδος, τὸν ὁποῖον διεδέχθη εἰς τὸ βασίλειόν του.

Ερ. Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔφερεν ἡ μεταβολὴ αὕτη εἰς τὴν τύχην των;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι, γενόμενοι ἤδη ἰσχυροὶ διὰ τῆς μετὰ τῶν Δωριέων ἐνώσεως, παραλαβόντες καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς, εἰπέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατέκτησαν τὸ πλεῖστον μέρος.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν κατάκτησιν;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι ἵνα ἀνταμείψωσι τοὺς ὀπαδοὺς των διὰ γῆς, ἐκ τῆς νέας ἐπικρατείας των, ὑπεδοίλωσαν ἢ ἐξώρισαν τοὺς πρώτους κατοίκους.

Ερ. Τί ἐγιναν οἱ ἐξόριστοι;

Απ. Τούτων ἄλλοι μὲν διέβησαν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, οἵτινες ὄντες δυνατώτεροι παρὰ τοὺς κατοίκους ἐσύστησαν ἀποι-

κίας εἰς τὸ δυτικὸν παράλιον αὐτῆς, ἄλλοι δὲ ἐξήλασαν ἄλλους ὡς οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς ἐν τῷ ἀρκτικῷ τῆς Πελοποννήσου Ἴωνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ΄.

Περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Λακεδαίμονος καὶ περὶ τοῦ Λυκούργου.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἤτοι Λακεδαίμονος;

Απ. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν Ἡρακλειδῶν, τὴν Λακεδαίμονα ἔλαβεν εἰς τὸ μερίδιόν του ὁ Ἀριστόδημος, ὅστις ἀποθνήσκων ἄφησε δύο διδύμους υἱοὺς, πολλὰ μικροὺς, τὸν Εὐρυσθένη καὶ Προκλή.

Ερ. Ποία μεταβολὴ ἔγινεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν;

Απ. Ἐπειδὴ ἡ μήτηρ τῶν νέων βασιλοπαίδων, φιλοστοργία καὶ πρὸς τοὺς δύο κινουμένη, δὲν ἠθέλησε νὰ μαρτυρήσῃ ποῖος ἦτον ὁ πρωτότοκος, ἀπερασίσθη νὰ ἀναβῶσι καὶ οἱ δύο εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς των καὶ νὰ ἦναι ἰσοδύναμοι.

Ερ. Πόσον διήρκεσε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κυβερνήσεως;

Απ. Ἡ κυβέρνησις τῆς Λακεδαίμονος, διηρημένη τοιοῦτοτρόπως, διέμεινεν εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Εὐρυσθένους καὶ Προκλέους 900 περίπου ἔτη.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἐπροξένησε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀρχῆς;

Απ. Ἡ ἀμοιβαία ζηλοτυπία τῶν βασιλέων ἐφανερώθη πάραυτα, καὶ τέλος ἐξησθένησε τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καὶ ἐκ τούτου ὁ λαὸς ἔπεσεν εἰς μεγίστην ἀναρχίαν.

Ερ. Ποῖον τέλος ἔλαβον αὐταὶ αἱ ἀταξίαι;

Απ. Οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ λαὸς ἔδωκαν εἰς τὸν Λυκούργον τὴν ἐξουσίαν νὰ διορθώσῃ καὶ μεταποιήσῃ τὸ πολίτευμα τοῦ τόπου, 884 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ Λυκούργος;

Απ. Ὁ Λυκούργος ἦτον ἀδελφός τοῦ Πολυδέκτου, ἐνός τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης, γνωστός διὰ τὰς ἀρετάς, τὴν ἱκανότητα καὶ μεγαλοφυΐαν του.

Ερ. Ποῖον εἶδος κυβερνήσεως κατέστησεν ὁ Λυκούργος;

Απ. Οἱ δύο βασιλεῖς ἔμειναν πάλιν· ἀλλ' ἡ ἐξουσία τῶν περιωρίσθη ὑπὸ 28 Γερουσιαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ βίου, καὶ ὑπὸ πέντε Ἐφόρων ἢ ἀρχόντων ἐκλεγομένων κατ' ἔτος.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αἱ ἄλλαι πολιτικαὶ διατάξεις τῶν;

Απ. Ὁ Λυκούργος ἐμοίρασε τὴν γῆν ἐπίσης εἰς ὅλους, ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, καὶ διέταξε νὰ συσσιτῶσιν ὅλοι οἱ πολῖται.

Ερ. Ποίας διατάξεις ἔκαμε περὶ ἀνατροφῆς;

Απ. Τὰ παιδιά εἰς τὸ ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν ἐλάμβανοντο ἐκ τῶν γονέων τῶν, καὶ ἐδίδοντο εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα, ὅπου ἐδιδάσκοντο νὰ πείθωνται, νὰ σέβωνται τοὺς μεγαλύτερους τῶν, νὰ ἀγαπῶσι τὴν πατρίδα τῶν, νὰ ὑποφέρωσι τὰς ταλαιπωρίας, καὶ νὰ καταφρονῶσι τοὺς κινδύνους.

Ερ. Τί παρατηρεῖται περὶ τῶν ἀνδρῶν;

Απ. Ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τοῦ Λυκούργου ἦτον νὰ καταστήσῃ τὸ ἔθνος του πολεμικόν, οἱ ἄνδρες κατεγίνοντο κυρίως εἰς τὸ κυνήγιον καὶ εἰς τὰς σωματικὰς γυμνάσεις, ἀφίνοντες τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν εἰς τοὺς Εἰλωτας ἦτοι δημοσίους δούλους.

Ερ. Πόσον καιρὸν διετηρήθη τὸ σύστημα τοῦ Λυκούργου, καὶ ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν;

Απ. Τὸ σύστημα τοῦ Λυκούργου διετηρήθη ὑπὲρ τὰ 500

ἔτη, καὶ οὐχὶ μόνον ἀνέδειξε τὴν Σπάρτην μίαν τῶν ἰσχυροτέρων πολιτειῶν τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ἀπασῶν ὑπερτέραν.

Ερ. Ποῖος πόλεμος ἀπασχόλησεν ἔπειτα τοὺς Σπαρτιάτας;

Απ. Ἡ ἀνδρία τῶν Σπαρτιατῶν ἐφάνη μετ' οὐ πολὺ εἰς τοὺς μακροὺς καὶ σκληροὺς πολέμους κατὰ τῶν Μεσσηνίων, μεσσηνιακοὺς διὰ τοῦτο καλουμένους. Νικήσαντες δὲ αὐτοὺς κατὰ κράτος εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον πόλεμον τοὺς καθυπέταξαν παντελῶς κατὰ τὸ 674 πρὸ Χριστοῦ ἔτος.

Ερ. Τίνες τῶν Μεσσηνίων ἠρίστευσαν κατὰ τούτους τοὺς πολέμους;

Απ. Ἐν τῷ πρῶτῳ πολέμῳ ἠρίστευσεν ὁ Ἀριστόδημος, ὅστις ἐκλέχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων διὰ τὴν ἀνδρίαν του· ἐπειδὴ δὲ ὁ χρησμὸς ἐκήρυξεν ὅτι ἔπρεπε νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς παρθένον ἐκ τοῦ βασιλικοῦ αἵματος, ὁ Ἀριστόδημος ἐπρόσφερε τὴν ἰδίαν του θυγατέρα. Οὕτως ἐνίκησε πολλάκις τοὺς Σπαρτιάτας, ἀλλὰ τέλος ἔπεσεν ἀνδρείως εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ἐν τῷ δευτέρῳ πολέμῳ θαυμαστὸν ὅσον καὶ τεραστίως ἠνδραγάθησεν ὁ Ἀριστομένης, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην.

Ερ. Μετὰ τὴν ἐν τῷ δευτέρῳ πολέμῳ κατατροπὴν δὲν ἐκινήθησαν πλέον οἱ Μεσσηνιοί;

Απ. Ἐκατὸν δέκα περίπου ἔτη μετέπειτα πάλιν ἀπεστάτησαν, ἀλλὰ καὶ τότε κατανικηθέντες ἠναγκάσθησαν νὰ καταλίπωσι τὴν Πελοπόννησον, ἐπὶ συνθήκῃ νὰ μὴ πατήσωσι πλέον εἰς αὐτήν, 455 πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν;

Απ. Ἀπὸ τοῦ Τρωϊκοῦ Πολέμου μέχρι τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν αἱ Ἀθηναὶ ἔγιναν πολυανθρωπότεραι, καὶ ἐπολιτίσθησαν ὑπὲρ τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα δὲν συνέβη οὐδὲν σημαντικόν.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν ἡ κατάκτησις τῶν Ἡρακλειδῶν;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι, ἀφ' οὗ κατέκτησαν τὴν Πελοπόννησον, ἤρχισαν νὰ κάμνωσιν ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Ἀττικὴν· ἐκ τούτου ἐγεννήθη ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖον Κόδρος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων ἐτελείωσε διὰ τῆς ἡρωϊκῆς πράξεώς του.

Ερ. Ποῖα τὰ τῆς πράξεως ταύτης;

Απ. Ἐν ᾧ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν στρατοπεδευμένα πλησίον ἀλλήλων, καὶ ἡ μάχη ἐφαίνετο ἀναπόφευκτος, τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἐρωτηθὲν ἀπεκρίθη ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι θέλουσι νικήσει, ἐὰν ὁ βασιλεὺς τῶν φονευθῇ.

Ερ. Πῶς ἐθανατώθη ὁ Κόδρος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος του;

Απ. Ὁ Κόδρος ἐνδυθεὶς φορέματα χωρικοῦ, καὶ φέρων εἰς τοὺς ὤμους του δεμάτιον ξύλων καὶ ἀξίνην εἰς τὴν χεῖρά του, ἐμβῆκεν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, καὶ ἐπίτηδες ἐκτύπησεν ἕνα τῶν πολεμίων, παρὰ τῶν ὁποίων ὀργισθέντων ἐφονεύθη ἀμέσως.

Ερ. Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔφερεν ὁ ἑκούσιος θάνατός του;

Απ. Οἱ Ἡρακλεῖδαι, βλέποντες ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων ἐφονεύθη, καὶ φοβούμενοι μήπως νικηθῶσι, κατὰ τὸν

χρησμὸν, ἀνεχώρησαν δρομαίως μετὰ τοῦ στρατεύματός των ἐκ τῆς Ἀττικῆς.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόδρου ;

Απ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόδρου ἡ βασιλικὴ ἐξουσία κατηργήθη, καὶ Μέδων ὁ υἱὸς του διωρίσθη ἄρχων διὰ βίου, περὶ τὸ 1077 ἔτος πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Πῶς μετεβόλη ἔγινε μετὰ ταῦτα ;

Απ. Δώδεκα ἰσοβιοὶ ἄρχοντες ὑπῆρξαν μετὰ τὸν Μέδοντα, καὶ ἔπειτα ἔγιναν ἄρχοντες μόνον δεκαετεῖς, ἀντὶ τῶν διὰ βίου.

Ερ. Πόσοι δεκαετεῖς ἄρχοντες ἐκυβέρνησαν τὰς Ἀθήνας ;

Απ. Μετὰ τὸν ἕκτον δεκαετῆ ἄρχοντα οἱ ἄρχοντες ἔγιναν ἐνιαύσιοι, μοιρασθέντων τῶν καθηκόντων αὐτῶν εἰς ἐννέα ἄνδρας, 684 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο ὁ λαὸς καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς μεταβολάς ;

Απ. Ἡ πολιτεία κατεσπαράσσετο ὑπὸ τῶν διχονοιῶν, καὶ ὁ λαὸς εὐρίσκετο εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν διὰ τὴν ἔλλειψιν γραπτῶν νόμων.

Ερ. Ποῖον ἔκλεξαν οἱ Ἀθηναῖοι νομοθέτην των ;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι, βλέποντες τὰ καλὰ ἀποτελέσματα τῶν θεσμῶν τοῦ Λυκούργου, ἔκλεξαν τὸν Δράκοντα διὰ τὴν θέσιν νόμων εἰς αὐτοῦς, 623 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποίου χαρακτῆρος ἦτον ὁ Δράκων ;

Απ. Ὁ Δράκων ἦτον μὲν φρόνιμος καὶ ἐνάρετος ἀνὴρ, ἀλλ' εἰς ἄκρον αὐστηρότης· οἱ νόμοι του ἐτιμῶρουν ὅλα τὰ ἐγκλήματα διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς, τοῦ θανάτου, καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπερβολικὴν σκληρότητα κατεφρονήθησαν πάραυτα.

Ερ. Ὑπὸ τίνος μεταρρυθμίσθη τὸ πολίτευμα;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκλεζαν ἐπομένως τὸν Σόλωνα νομοθέτην των, 594 Π. Χ., καὶ οἱ νόμοι του, περίφημοι ὄντες διὰ τὴν γλυκύτητά των, ἐφυλάσσοντο ἐν ὄσφ αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ἐλεύθεραι.

Ερ. Περίγραψέ τινας ἐκ τῶν νόμων του;

Απ. Ὁ Σόλων ἔδωκε τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἣτοι γενικὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ, καὶ κατέστησε βουλὴν ἐκ τετρακοσίων ἀνδρῶν, ἡ ὁποία διεῖπε τὰ τῆς πολιτείας, καὶ προητοίμαζεν ὅλα ὅσα ἔμελλον νὰ συζητηθῶσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος;

Απ. Ὁ Σόλων, δοκίμας τοὺς Ἀθηναίους νὰ φυλάττωσι τοὺς νόμους του, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος χάριν περιηγήσεως, ἀλλ' ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του οἱ Ἀθηναῖοι ἤρχισαν νὰ κατασπαράσσωνται πάλιν ὑπὸ τῶν διχονοιῶν καὶ ἀταξιῶν.

Ερ. Πῶς ἐτελείωσαν αὐται αἱ ἀταξίαι;

Απ. Ὁ Πεισίστρατος πανούργος καὶ φιλόδοξος ἀνὴρ, κατώρθωσε νὰ γένη τύραννος τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς προστασίας τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε πρὸς τοὺς ἀπόρους καὶ πένητας.

Ερ. Πόσον καιρὸν ἐβασίλευσεν;

Απ. Ὁ Πεισίστρατος δις ἐξωρίσθη καὶ δις πάλιν ἐτυράννησεν. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐξουσίας του μέχρι θανάτου αὐτοῦ παρῆλθον ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη (560—528), ἔτη δὲ καθ' ἃ πραγματικῶς ἐβασίλευσεν ἦσαν περὶ τὰ 18.

Ερ. Ποῖος τὸν διεδέχθη;

Απ. Ὁ Πεισίστρατος ἄφησε τὸν θρόνον εἰς τοὺς υἱοὺς του Ἴππαρχον καὶ Ἴππιαν· ἀλλὰ φονευθέντος τοῦ πρώτου (514 Π. Χ.),

καὶ καθαιρεθέντος τοῦ δευτέρου ἐκ τῆς ἐξουσίας, κατεστάθη πάλιν τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα (510 Π. Χ.).

Ερ. Ποῖος ἐνήργησε νὰ γένη ἡ μεταβολὴ αὕτη;

Απ. Οἱ πρωταίτιοι ταύτης τῆς μεταβολῆς ἦσαν δύο πολῖται, ὀνομαζόμενοι Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, εἰς τιμὴν τῶν ὁποίων ὁ λαὸς ἤγειρεν ἀνδριάντας.

Ερ. Τί ἐγένεν ὁ Σόλων;

Απ. Ὁ Σόλων, ἀφ' οὗ ματαίως ἠναντιώθη εἰς τὴν τυραννίαν τοῦ Πεισιστράτου, ἀνεχώρησεν ἔπειτα δυσχεροσθημένος ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἀπέθχεν μετ' ὀλίγον εἰς θεληματικὴν ἐξορίαν.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τοῦ χαρακτῆρός του;

Απ. Ὁ Σόλων δὲν ἦτον μόνον περίφημος νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ πολεμιστῆς, καὶ ποιητῆς ἐξάίρετος, καὶ εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ερ. Τίνες ἦσαν οἱ ἄλλοι εἶς;

Απ. Οἱ ἄλλοι ἦσαν Θυλῆς ὁ Μιλήσιος, Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, Πιπτακὸς ὁ Μιτυληναῖος, Περίανδρος ὁ Κορίνθιος, Βίας ὁ Πριηνεὺς καὶ Κλεόβουλος ὁ Ρόδιος.

BIBΛΙΟΝ Β΄.

Ἀπὸ τῆς Εἰσβολῆς τοῦ Δαρείου, 490 πρὸ Χριστοῦ, μέχρι τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου, 405 πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τῶν Μηδικῶν ἤτοι τοῦ Περσικοῦ Πολέμου.

Ερ. Ποῦ κατέφυγεν ὁ Ἰππίας μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἀπέλασίν του;

Απ. Ὁ Ἰππίας κατέφυγε πρὸς τὸν Δαρεῖον, βασιλεῖα τῶν

Περσῶν, τὸν δυνατώτερον μονάρχην τοῦ τότε καιροῦ, ὅστις ἐπεχείρησε νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ εἰς τὸν θρόνον.

Ερ. Ποῖαι ἄλλαι αἰτίαι συνήργησαν εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν βοηθήσει τοὺς Ἴωνας, ἐπιχειρήσαντας νὰ ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν Περσῶν, εἰς ὃν εἶχαν πρὸ καιροῦ ὑποκύψει· ἀλλ' ὁ Δαρεῖος, καθυποτάξας αὐτοὺς χωρὶς δυσκολίας, ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Ερ. Ποίας προετοιμασίας ἔκαμε πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν;

Απ. Ὁ Δαρεῖος ἐσύναξεν ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας στρατιωτῶν, καὶ ἠτοίμασεν ἑξακοσίων νηῶν στόλον, τῶν ὁποίων τὴν κυβέρνησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην, συνοδευομένους ὑπὸ Ἰππίου τοῦ ἐξορίστου Πεισιστρατίδου.

Ερ. Τί ἐπραξεν ὁ Δαρεῖος πρὸ τῆς μελετωμένης εἰσβολῆς;

Απ. Ὁ Δαρεῖος ἔστειλεν ἀνθρώπους εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσταζών τοὺς Ἕλληνας νὰ τὸν προσκυνήσωσι, καὶ εἰς μὲν τὰς μικροτέρας πόλεις ἐπέτυχεν, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἀπέβαλον μετὰ μεγάλης καταφρονήσεως.

Ερ. Πόση ἦτον ἡ δύναμις τῶν Ἀθηνῶν;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τόσον τρομερὸν στράτευμα, εἶχαν μόνον 10,000 στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι μ' ὅλον τοῦτο ἦσαν ἐγνωσμένοι διὰ τὴν ἀνδρίαν των, καὶ ἐστρατηγοῦντο ὑπὸ τοῦ Μιλτιάδου, ἐπιδεξίου καὶ ἐμπείρου στρατηγοῦ, ἔχοντες προσέτι καὶ χιλίους Πλαταιεῖς.

Ερ. Περίγραψε τὴν πρόοδον τῶν Περσῶν;

Απ. Οἱ Πέρσαι, ἅμα ἐπέβησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκυρίευσαν τὴν Ἐρέτριαν, καὶ κατεδαφίσαντες αὐτὴν προῦχώρησαν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος, ὅπου τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα ἦτον στρατοπεδευμένον.

Ερ. Ποίαν ἔκδοσιν ἔλαβεν ἡ μάχη;

Απ. Οἱ Πέρσαι ἐνικήθησαν μετὰ μεγάλης φθορᾶς τῶν τινῶν μὲν τῶν νηῶν αὐτῶν ἐκυριεύθησαν καὶ ἐκάησαν, ἑξακισχίλιοι δὲ τῶν καλητέρων τῶν στρατιωτῶν ἐφονεύθησαν, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν μόνον 190 στρατιώτας. Τοῦτο δὲ συνέβη τὸ 490 πρὸ Χριστοῦ ἔτος.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν αὕτη ἡ ἀξιωμανημόνευτος νίκη;

Απ. Οἱ Πέρσαι ἀμέσως ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν περαλίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ερ. Ποίαν εὐγνωμοσύνην ἐδείξαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὸν στρατηγόν των;

Απ. Ὁ Μιλτιάδης ἐστάλη στρατηγὸς εἰς τὴν κατὰ τῆς νήσου Πάρου ἐκστρατείαν, καὶ, ἐπειδὴ ἀπέτυχεν, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του κατηγορήθη ὡς προδότης καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἀλλ' ἡ καταδίκη μετεβλήθη εἰς χρηματικὴν ζημίαν 50 ταλάντων (Δραχμῶν 300,000), τὰ ὁποῖα μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ ἐφυλακίσθη, καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθανεν ἐκ τῶν πληγῶν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς Εἰσβολῆς τοῦ Ξέρξου.

Ερ. Τί ἔκαμεν ὁ Δαρεῖος μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι ἦταν τῶν στρατευμάτων του;

Απ. Ὁ Δαρεῖος ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας, ἔκαμνε μεγάλας προετοιμασίας διὰ νὰ εἰσβάλῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπρόλαβε τοὺς πλεονεκτικοὺς σκοπούς του.

Ερ. Ποῖος τὸν διεδέχθη;

Απ. Τὸν Δακρείον διεδέχθη ὁ υἱὸς τοῦ Ξέρξης, ὁ ὀπίστος, κατασκευάσας γέφυραν ἐκ πλοίων εἰς τὸν Ἑλλάσποντον, διεβίβασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα 2,000,000 περίπου ἀνθρώπων συνωδευμένων ὑπὸ 1,200 νηῶν.

Ερ. Εἰς ποῖον ἐνεπιστεύθησαν οἱ Ἕλληνες τὴν διεύθυνσιν τοῦ πολέμου;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξεστράτευσαν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, πολλὰ ἐπιτηδείου στρατηγοῦ, ἐν ᾧ οἱ Σπαρτιάται ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Λεωνίδου ἐφύλαττον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν μετὰ ἑξακισχιλίων στρατιωτῶν.

Ερ. Περίγραψε τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν;

Απ. Τοῦτο τὸ περίφημον στενὸν, ἔχον 25 ποδῶν πλάτος, ἦτον τὸ μόνον πέρασμα ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ Σπάρτην, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους εἶχε τρομεροὺς κρημνοὺς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔλη ἦτοι βάλτους τοὺς ὁποίους οὐδὲν στράτευμα ἐδύνατο νὰ περάσῃ.

Ερ. Ποῖαν ἀξιωματικὴν ἀπόκρισιν ἔδωκεν ὁ Λεωνίδας;

Απ. Ὅταν ὁ Ξέρξης ἐπλησίασε μετὰ τοῦ στρατεύματός του εἰς τὸ πέρασμα, ἐθαύμασεν εὐρῶν αὐτὸ φυλαττόμενον ὑπὸ τοσοῦτον ὀλίγων Ἑλλήνων. Γράψκντος δὲ τοῦ Ξέρξου Πέμφρον τὰ ὄπλα, ὁ Λεωνίδας ἀπεκρίθη *Μολὼν λάβε*, ὃ ἐστὶν *ἔλα κ' ἔπαρέ τα*.

Ερ. Περίγραψε τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν;

Απ. Δύο ἡμέρας ἐπολέμουν οἱ Πέρσαι διὰ νὰ περάσωσι, καὶ πάντοτε ἀπεκρούοντο μετὰ μεγάλης σφαγῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ λειποτάκτης ὀνομαζόμενος Ἐφιάλτης ἔδειξεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἄλλον δρόμον διὰ τοῦ ὄρου, ἡ φύλαξις τοῦ περάσματος κατήντησε πλέον ἀδύνατος.

Ερ. Τί ἔκαμιν ὁ Λεωνίδαε εἰε ταύτην τὴν ἐπικίνδυνον περίεταειν ;

Απ. Ὁ Λεωνίδαε κατέπειεεε ὄλουε τοὺε συμμάχουε ν' ἀναχωρήεωε καὶ μετὰ τῶν τριακοείων Σπαρτιατῶν μόνον ἐπέπειεεε διὰ νυκτὸε εἰε τὸ περσεικόν στρατόπειδον, ὅπου πολεμοῦντεεεε κατεεφάγηεαν ὄλοι, ἀφ' οὗ ἐπρὸξένηεαν τρομεράν φθοράν εἰε τὸν ἐχθρόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περί τῶν μαχῶν τῆε Σαλαμῖνοε, τῶν Πλαταιῶν καὶ τῆε Μυκάληε.

Ερ. Τί ἐπράξεν ὁ Εἰρέηε μετὰ τὴν μάχην τῶν Θερμοπουλῶν ;

Απ. Ὁ Εἰρέξηε ἐφορμήεασε τότε κατὰ τῆε Ἀττικῆε παρέδωκε τὸ πᾶν εἰε τὸ πῦρ καὶ εἰε τὸν εἰδῆρον.

Ερ. Τί ἔκαμιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰε ταύτην τὴν περίεταειν ;

Απ. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, ἀφ' οὗ ἠτφάλιεαν εἰε τὰε νῆεουε τὰ τέκνα καὶ τὰε γυναῖκάε των, ἐμβῆκαν εἰε τὸν ετόλον, ἐγκαταλείφανεε τὴν πόλιν, τὴν ὀποῖάν ἐλεηλάτηεαν καὶ κατέετρεψαν οἱ Πέρεαι.

Ερ. Ποὺ ἐνικήθηεαν κατὰ πρῶτον οἱ Πέρεαι ;

Απ. Οἱ Πέρεαι ἐφορμήεανεε μετὰ 1,200 νηῶν κατὰ τοῦ ἐν Σαλαμῖνι ἐλλληνικοῦ ετόλου, ευκειμῆνου ἀπὸ 380 νηῶν ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ Σπαρτιατόου Εὐρυβιάδου, ἀκούεαντοε εὐτυχῶε τὰε ευβουλάε Θεμῖετοκλέουε τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναῖων, ἐνικήθηεαν κατὰ κράτοε καὶ διεεκορπίεθηεαν 480 Π.Χ.

Ερ. Τί ἐγινεε ὁ Εἰρέηε ;

Απ. Ὁ Εἰρέξηε γενόμενοε αὐτόπτηε τῆε μάχηε ἐκ θρόνου ὑψηλοῦ, τὸν ὀποῖον τοῦ ἔετηεαν ὑπὸ τὸ καταντικρὸ τῆε Σαλαμῖνοε ὄροε, καὶ τρομάξασε διὰ τὴν ἐκβαειν αὐτῆε, ἐφυγεε εἰε τὴν

Περσίαν, ἀφῆσας 300,000 στράτευμα ὑπὸ τὸν στρατηγὸν τοῦ Μαρδόνιον.

Ερ. Τί ἔπραξεν ὁ Μαρδόνιος ;

Απ. Ὁ Μαρδόνιος ἔστειλε πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, προβάλλων εἰς αὐτοὺς νὰ ἀνεγείρη δι' ἰδίων ἐξόδων τὴν πόλιν των καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἂν ἔμεναν ἀδιάφοροι εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα· ἀλλ' οὗτοι μετὰ μεγάλης καταφρονήσεως ἀπέρριψαν τὴν πρότασίν του.

Ερ. Ποῖα ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα ταύτης τῆς μεγαλοψύχου πράξεως ;

Απ. Οἱ Πέρσαι ἐλεηλάτησαν πάλιν τὴν Ἄττικὴν, καὶ ἔκαυσαν τὰ πρῶν ἑναπολειφθέντα μέρη τῶν Ἀθηνῶν· ἔπειτα δὲ μεταβάντες εἰς Βοιωτίαν ἐστρατοπέδευσαν περὶ τὰς Πλαταιάς, ὅπου ἐνικήθησαν κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Λακεδαιμόνου ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Παυσανίου καὶ Ἀριστείδου 479 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποίαν ἄλλην νίκην ἐκέρδισαν οἱ Ἕλληνες ;

Απ. Πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ ἑλληνικὸς στόλος ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Λεωτυχίδου καὶ Ξανθίππου, ἀποβάς εἰς τὴν ξηρὰν ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίας, ἀντικρὺ τῆς Σάμου, κατενίκησε τοὺς Πέρσας, οἵτινες ἀνελκύσαντες εἰς τὴν γῆν τὰς νῆας ἦσαν ὠχυρωμένοι, καὶ κατέσφαξε 40,000 τῶν πολεμίων.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὰς νίκας ταύτας ;

Απ. Ἀφ' οὗ τὸ περσικὸν στράτευμα κατεστράφη, οἱ σύμμαχοι ἐστράτευσαν ἐναντίον τῶν Θηβαίων, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐνώθη μετὰ τῶν Περσῶν. Αἱ Ἀθηναὶ ἀνηγέρθησαν ἐπομένως, τιμαὶ ἐψηφίσθησαν εἰς τοὺς φονευθέντας καὶ δημόσιοι ἀγῶνες ἐπανηγυρίσθησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τοῦ Θεμιστοκλέους, Πausανίου, Ἀριστείδου καὶ Κίμωνος.

Ερ. Τί συνέβη ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὴν ἀποδιώξιν τῶν Περσῶν;

Απ. Αἱ μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ Σπάρτης ζηλοτυπίαὶ ἀνε-
νεώθησαν, καὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἠθέλησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν
ἀνέγερσιν τῶν δυνατῶν τειχῶν, δι' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι ὠχύρου
τὴν πόλιν των.

Ερ. Πότε συνεδιβάσθησαν αὗται αἱ διαφοραὶ;

Απ. Τὰ τείχη ἐξετελέσθησαν διὰ τῆς συνέσεως τοῦ Θεμι-
στοκλέους, καὶ οἱ Σπαρτιᾶται μετ' ὀλίγον ἠνώθησαν μετὰ τοῦ
στόλου τῶν Ἀθηναίων εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Περσῶν.

Ερ. Ποίαν ἔκθασιν ἔλαθον αἱ ἀκόλουθοι ἐκστρατεῖαι;

Απ. Οἱ μὲν Σπαρτιᾶται διοικούμενοι ὑπὸ τοῦ Πausανίου,
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου καὶ Κίμωνος, υἱοῦ τοῦ
Μιλτιάδου, κατέπλευσαν εἰς Κύπρον τὴν ὁποίαν καὶ ἠλευθέ-
ρωσαν· ἔπειτα, κυριεύσαντες καὶ λεηλατήσαντες τὸ Βυζάν-
τιον, ἐπκνήθηον εἰς τὰς πατρίδας των ἄπειρα λάφυρα ἔχοντες.

Ερ. Τί ἔγινεν ὁ Θεμιστοκλῆς;

Απ. Ὁ Θεμιστοκλῆς, διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ φιλοδοξίαν
του, ἔχασε τὴν εὐνοίαν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ἐξορισθεὶς
κατέφυγεν εἰς τὴν Περσίαν ὅπου καὶ ἀπέθανεν.

Ερ. Τί συνέβη εἰς τὴν Σπάρτην;

Απ. Ὁ Πausανίας, διαφθαρεὶς ὑπὸ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ
πλούτου, ἐπρόβηκεν εἰς τὸν Ξέρξην νὰ τὸν παραδώσῃ τῇ
Σπάρτην καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἂν τὸν ἔδιδε τὴν θυγατέρα
του εἰς γάμον.

Ερ. Ποίαν ἔκδοσιν ἔλαθεν ;

Απ. Ὁ Παυσανίας κατηγορηθεὶς ὡς προδότης κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτον νόμιμον νὰ τὸν ἐκβάλωσιν ἐκεῖθεν διὰ τῆς βίας, ἔκλεισαν τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ καὶ ἐξέσκέπασαν τὴν στέγην του, καὶ οὕτως ἀπέθανε ἐκεῖ τῆς ψύχρας, πείνης καὶ δίψης.

Ερ. Ποῖος ἔλαθε τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τὸν Θεμιστοκλῆ ;

Απ. Μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Θεμιστοκλέους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνεπιστεύθησαν τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων εἰς τὸν Ἀριστείδην ὅστις ἐπωνομάσθη δίκαιος, διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀφιλοκέρδειάν του.

Ερ. Ποίου χαρακτῆρος ἦτον ὁ Ἀριστείδης ;

Απ. Ὁ Ἀριστείδης εἶχε μεγάλην φρόνησιν καὶ μετριοφροσύνην, καὶ διὰ τῶν προτερημάτων τούτων εἴλκυσε πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἀθηνῶν τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς πολιτείας.

Ερ. Ποῖος διεδέχθη τὸν Ἀριστείδην ;

Απ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀριστείδου ὁ Κίμων ἔγινεν ἀρχηγὸς τῶν πραγμάτων, καὶ ἐξηκολούθησεν εὐτυχῶς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον.

Ερ. Ἰστόρησέ τινα τῶν κατορθωμάτων του ;

Απ. Τοῦ Κίμωνος στρατηγοῦντος ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐν ναυμαχίᾳ τε καὶ πεζομαχίᾳ ἐπὶ τῷ Εὐρυμέδοντι ποταμῷ τῆς Παμφυλίας, κυριεύσαντες αὐτῶν διακοσίας φοινικικὰς ναῦς. Ταῦτά εἰσι τὰ κρόπαια τοῦ Κίμωνος· ἐγένοντο δὲ περὶ τὸ 470, ἦτοι μετὰ τὸ 466 καὶ 469 Π. Χ. ἔτος.

Ερ. Ποῖα ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τούτων τῶν νικῶν ;

Απ. Ὁ Ἄρταξέρξης ζητήσας ἔτυχε τῆς εἰρήνης ἐπὶ συμ-

φωνία τοῦ νὰ μείνωσιν ἐλεύθεροι ὅλοι αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικαὶ πόλεις καὶ αἱ νῆσοι, καὶ οἱ στόλοι τῆς Περσίας νὰ μὴ πλησιάζωσιν εἰς τὰ παράλια τῶν Ἀθῆν καλεῖται *Κιμώνειος Εἰρήνη*, περὶ ἧς ὁμῶς οὐκ ὀλίγα ἀμφιβολίαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου, καὶ περὶ τοῦ Περικλέους.

Ερ. Τίς διεδέχθη τὸν Κίμωνα εἰς τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν;

Απ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κίμωνος ὁ Περικλῆς, υἱὸς τοῦ Ξανθίππου, διὰ τῆς εὐγλωττίας, τῆς πολιτικῆς συνέσεως καὶ τῶν δημαγωγικῶν του, κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, ἐν ᾗ διέμεινε 40 ἔτη.

Ερ. Τί πρακτερεῖς περὶ τῆς κυβερνήσεώς του;

Απ. Ὁ Περικλῆς ἐκαλλώπισε τὴν πόλιν διὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, ἐσύστησε λαμπροὺς ἀγῶνας καὶ ἑορτάς, ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως διέφθειρε τὰ ἤθη τοῦ λαοῦ, καὶ κατεδαπάνησε τὰ δημόσια χρήματα, τὰ ὅποια οἱ σύμμαχοι συνεισέφερον διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον.

Ερ. Τί σημαντικὸν συνέβη ἐπὶ τῆς κυβερνήσεώς του;

Απ. Ἐπὶ τοῦ Περικλέους ἢ μεταξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης ζηλοτυπία κατήντησεν εἰς πόλεμον, ὅστις ὠνομάσθη Πελοποννησιακός, καὶ διήρκεσεν 27 ἔτη, ἀρχίσας τὸ 431 καὶ τελειώσας τὸ 404 πρὸ Χριστοῦ ἔτος.

Ερ. Πῶς ἐνηργεῖτο ὁ πόλεμος οὗτος;

Απ. Ὁ πόλεμος ἐνηργεῖτο πολὺ δυσμενῶς, καὶ ὅλοι αἱ κατώτεραι πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ μέρος τῶν βαρβάρων ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα.

Ερ. Ποῖαι πόλεις ἦσαν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων;

Απ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵτινες ἐθεωροῦντο ὡς ἐλευθερωταὶ τῆς Ἑλλάδος, ἦσαν δυνατώτεροι, καὶ εἶχαν μεθ' ἑαυτῶν ἐν μὲν Πελοποννήσῳ τοὺς Πελοποννησίους πάντας πλὴν τῶν Ἀργείων, ἐξω δὲ Πελοποννήτου τοὺς Μεγαρεῖς, τοὺς Φωκεῖς, τοὺς Λοκροὺς, τοὺς Βοιωτοὺς, τοὺς Ἀμπρακκιώτας, τοὺς Λευκαδίους καὶ τοὺς Ἀνακτορείους.

Ερ. Τίνες οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων;

Απ. Σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ἦσαν οἱ Χίοι, οἱ Λέσβιοι, οἱ Πλαταιεῖς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνανῶν, οἱ πλειστοί, οἱ Κερκυραῖοι, οἱ Ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι, ἐν Ἰωνίᾳ, ἐν Ἑλλησπόντῳ, τὰ ἐπὶ Θράκης, καὶ αἱ πλεῖστοι τῶν νήσων.

Ερ. Πόσα στρατεύματα εἶχεν ἕκαστον μέρος;

Απ. Τὸ στράτευμα τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν ἀνέβαινεν εἰς 60,000 στρατιώτας, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχαν πλειοτέρους τῶν 32,000, ἀλλὰ τὸ ναυτικὸν τῶν ἦτον πολὺ ἀνώτερον τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων.

Ερ. Περίγραψε τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου;

Απ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔστειλαν στράτευμα εἰς τὴν Ἄττικὴν, τὸ ὁποῖον ἐλεηλάτησε τὴν χώραν· οἱ Ἀθηναῖοι ἐκλείσθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ, ἐπειδὴ εἶχαν συρρέουσαι αὐτόθι πολλοὶ ἄνθρωποι, ἐγέννηθη ἐκ τούτου λοιμὸς ἥτοι λοιμικὴ νόσος, ἣτις ἐξωλόθρευσε πολλοὺς, ἐν οἷς ἦτον καὶ ὁ Περικλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Περὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ περὶ τῆς ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς Μάχης.

Ερ. Ποίαν ἔλαβον ἔλαβον αἱ ἀκόλουθοι ἐκστρατεῖαι ;

Απ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων διὰ θαλάσσης, ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν τῶν Πλαταιῶν, καὶ ἐπέρασαν τοὺς κατοίκους ἐν στόματι μαχαίρας. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν πρᾶξιν ὁ πόλεμος ἐνηργεῖτο πολὺ σκληρῶς καὶ ἀπανθρώπως ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Ερ. Τίς ἐκυβέρνησε τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους ;

Απ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους, ἄλλοι τινὲς, τέλος δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης διεύθυνε τὰ τοῦ πολέμου, καὶ αὐτὸς παρεκίνησε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν κατὰ τῆς Σικελίας στρατείαν· ἀλλ' οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἐνίκησαν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων, τῶν ὁποίων ἄλλους μὲν κατέσφαξαν, ἄλλους δὲ ἐξηνδραπόδισαν, καταστρέψαντες ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὸν στόλον αὐτῶν.

Ερ. Τί ἐγένεν ὁ Ἀλκιβιάδης ;

Απ. Ὁ Ἀλκιβιάδης προσκληθεὶς ἐκ Σικελίας, ἵνα ἀπολογηθῆ κατηγορούμενος, προλαβὼν ἔφυγε, καὶ, ἀφ' οὗ ὑπηρέτησε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Πέρσας, ἀνεκλήθη τέλος πάντων εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ερ. Πῶς ἀπέθανεν ;

Απ. Στερηθεὶς καὶ ἐκ δευτέρου τῆς ἀρχῆς ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου ἐφονεύθη ὑπὸ Φαρναβάζου τοῦ Πέρσου, προτροπῇ τοῦ Λυσάνδρου.

Ερ. Ποῖαι ἦταν αἱ τελευταῖαι πράξεις τούτου τοῦ πολέμου;

Απ. Ὁ ὑπὸ Λυσάνδρου ἀφανισμὸς τοῦ στόλου τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Αἰγὸς Ποταμοῖς, ὅστις ἔφερε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπολιόρκησαν ἀμέσως τὰς Ἀθήνας καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης.

Ερ. Πῶς ἐτελείωσεν ὁ πόλεμος;

Απ. Ὁ πόλεμος ἐτελείωσε διὰ τῆς ὑπὸ Λυσάνδρου ἀλώσεως τῶν Ἀθηναίων καὶ διὰ τῆς παντελοῦς ταπεινώσεως τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ὑπεχρεώθησαν νὰ κρημνίσωσι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τοῦ λιμένος των, νὰ περιορίσωσι τὸν στόλων των εἰς δώδεκα νῆας, καὶ νὰ μὴ κάμωσιν οὐδεμίαν στρατιωτικὴν ἐπιχείρησιν, ἐκτὸς μόνον ὑπὸ τὴν ἐδηγίαν τῶν Λακεδαιμονίων. Τοῦτο συνέβη, ὡς εἶπαμεν, τὸ 404 πρὸ Χριστοῦ ἔτος.

BIBLION Γ'.

Ἀπὸ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, 404 πρὸ Χριστοῦ, μέχρι τῆς παρὰ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα κυριεύσεως τῆς Ἑλλάδος, 338. πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν Τριάκοντα Τυράννων, τοῦ Θρασυβούλου καὶ τοῦ Σωκράτους.

Ερ. Ποῖον εἶδος κυβερνήσεως κατέστησεν ὁ Λύσανδρος, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσεν τὰς Ἀθήνας;

Απ. Ὁ Λύσανδρος παρέδωκε τὴν κυβέρνησιν εἰς τριάκοντα ἄνδρας, οἵτινες διὰ τὴν ὠμότητά των ὠνομάσθησαν οἱ Τριάκοντα Τύραννοι. Οὗτοι δ' ἐκλέχθησαν δῆθεν ἵνα συγγράψωσι νόμους καθ' οὓς ἔμελλον νὰ πολιτεύωνται· ἀλλὰ τοὺς μὲν νό-

μους δὲν συνέγραφον, τὴν δὲ Βουλὴν καὶ τὰς ἄλλας Ἀρχὰς κατέστησαν κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν.

Ερ. Πόσον καιρὸν ἐτυράννησαν ;

Απ. Οἱ Τριάκοντα Τύραννοι ἐτυράννησαν μῆνας ὀκτώ, εἰς τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἐθκνάτωσαν περισσοτέρους ἀνθρώπους παρὰ τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευθέντας.

Ερ. Ὑπὸ τίνος κατελύθησαν ;

Απ. Οἱ Τριάκοντα Τύραννοι κατελύθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου καὶ ἐμπειροπολέμου Θρασυβούλου, ὅστις, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Θηβαίων, καὶ ὀλίγους φιλοπάτριδας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, ἀποκατέστησε τὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν.

Ερ. Τί ἔγιναν οἱ Τριάκοντα Τύραννοι ;

Απ. Ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα ἐπεχείρησαν νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἐξουσίαν διὰ τῶν Σπαρτιατῶν, κατεσφάγησαν, καὶ αἱ ταραχαὶ τῶν Ἀθηναίων κατέπαυσαν καὶ καθησύχασαν διὰ τῆς γενικῆς εἰρήνης καὶ ἀμνηστίας.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας ;

Απ. Αἱ Ἀθηναὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ κατασπαράσσωνται ὑπὸ τῶν διχονοιῶν καὶ τῶν θρησκευτικῶν διωγμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἔγινε θῦμα ὁ Σωκράτης, ὁ ἐνδοξότερος τῶν παλαιῶν φιλοσόφων.

Ερ. Ποῖος ἦτον ὁ Σωκράτης ;

Απ. Ὁ Σωκράτης ἦτον ὁ πλέον ἀγαπητὸς καὶ ἔξοχος ἀνὴρ, ἐπίστευεν εἰς ἓν ὑπέρτατον ὄν, ὡς θεὸν ποιητὴν καὶ κυβερνήτην τοῦ παντός, καὶ ἐδόξαζε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Ερ. Πῶς ἐθανατώθη ;

Απ. Ὁ Σωκράτης κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Ἀνύτου καὶ Μελήτου

ἀδίκως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὡς διαφθείρων τοὺς νέους καὶ εἰσάγων καινοὺς θεοὺς, καὶ μ' ὄλον ὅτι ἀξίως λόγου ἀπελογήθη, κατεδικάσθη νὰ πίνῃ τὸ κώνειον, ὅπερ ἦτον ἡ συνήθης θανατικὴ ποινὴ παρ' Ἀθηναίους.

Ερ. Ἰστορήσε τὰ περιστατικὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ;

Απ. Ἐν καιρῷ τῆς τεσσαρακονθημέρου φυλακίσεώς του ὁ Σωκράτης ἔδειξε μεγάλην γενναιότητα, ἠδύνων τοὺς φίλους του διὰ φιλοσοφικῶν ὁμιλιῶν, καὶ μ' ὄλον ὅτι πολλοὶ τούτων παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ δραπέτευσῃ ἐκ τῆς φυλακῆς, αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς ὑπακούσῃ· ἀλλ' ὅτε ἦλθεν ἡ προσδιορισμένη ἡμέρα τοῦ θανάτου, ἔπιε τὸ κώνειον ἀταράχως, 399 Π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς Ἀναβάσεως τῶν Μυρίων.

Ερ. Τίς διεδέχθη Δαρεῖον τὸν Νόθον εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Περσίας;

Απ. Δαρεῖον τὸν Νόθον διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Ἀρταξέρξης, ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὁ ἐπικαλούμενος *Μνήμων*, 404 Π. Χ· ἀλλ' ὁ Κῦρος ὁ νεώτερος ἀδελφός του, ἐπαναστατήσας ἐναντίον του καὶ συνάξας δέκα χιλιάδας ἑλληνικὸν στρατεύμα, ἐξεστράτευσε κατ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐκθρονίσῃ.

Ερ. Ποίαν ἔκβασιν ἔλαβεν ἡ ἐκστρατεία του;

Απ. Ὁ Κῦρος ἐνίκησε τὰ βασιλικὰ στρατεύματα κατὰ τὰ μέρη τῆς Βαβυλώνος, ἀλλ' εἰς τὴν στιγμὴν τῆς νίκης ἐφονεύθη· καὶ ἐπειδὴ τὰ βερβαρικὰ στρατεύματά του ἠνώθησαν μετὰ τοῦ βασιλέως, οἱ Ἕλληνες ἔμειναν μεμονωμένοι.

Ερ. Ποία ἄλλη δυστυχία ἐπέπεσεν αὐτοῖς;

Απ. Οἱ Πέρσαι, ἐξαπατήσαντες τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλ-

λήνων, τοὺς ἔφεραν εἰς τὸ στρατόπεδόν των ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ συνομιλήσωσι, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐθανάτωσαν δι' ἀπιστίας.

Ερ. Τί ἔκαμε τότε τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα;

Απ. Οἱ Ἕλληνες εὐρεθέντες τότε χωρὶς ἀρχηγῶν καὶ τροφῆς, καὶ ἀπέχοντες 2,000 μίλια ἐκ τῆς πατρίδος των, εἶχαν καταντήσει εἰς τὴν μεγίστην ἀπελπισίαν· τότε Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος εὐρισκόμενος ἐθελοντῆς εἰς τὸ στράτευμα τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τῆς ἀμηχανίας ἐν ᾗ εὐρίσκοντο.

Ερ. Περιέγραψε τὴν ἀναχώρησίν των;

Απ. Οἱ Ἕλληνες, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου Χειριστόφου καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, ἔκαμαν θαυμασιωτάτην ἀποχώρησιν διὰ τῶν ἐχθρικῶν τόπων, καὶ μετὰ ἀπιστεύτους δυσκολίας καὶ κινδύνους ἔφθασαν τέλος εἰς τὰ παράλια των, 400 Π. Χ. ἀφ' οὗ τὸ ἡμῖσι σχεδὸν τοῦ στρατεύματος ἀπωλέσθη.

Ερ. Πῶς ὀνομάζεται ἡ περίφημος αὕτη στρατεία;

Απ. Ἡ στρατεία αὕτη παρὰ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομάζεται *Ἀνάβασις τῶν Μυρίων*, παρὰ δὲ τῶν νεωτέρων *Ἀποχώρησις τῶν Μυρίων*, ὅπερ ἂν εἴη οἷον *Κατάβασις*. Λέγεται δὲ *ἀνάβασις* μὲν ἢ ἐκ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια πορεία, τὸναντίον δὲ *κατάβασις*. Ἔστι δὲ τὸ γεγονός τοῦτο ἐκ τῶν ἀξιωμακτικῶν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, δεικνύον τὴν ἀπαράμιλλον ὑπεροχὴν τῶν Ἑλλήνων κατὰ ἀνδρείαν, τόλμην καὶ στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς Εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου;

Απ. Ἐπειδὴ αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐβουήθησαν τὸν

Κῦρον καὶ ἐφοβοῦντο τὴν δύναμιν τῆς Περσίας, ἐπρόστρεξαν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς δυνατωτέρους τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ὑπεσχέθησαν νὰ τοὺς ὑπερασπίσωσιν.

Ερ. Ἰστόρησε τὰ κατορθώματα τῶν Σπαρτιατῶν.

Απ. Πρῶτον ἔπεμψαν τὸν Θίμβρωνα, ἔπειτα τὸν Δερκυλλίδα καὶ τελευταῖον Ἀγησίλαον τὸν βασιλέα. Πάντες οὗτοι παραλαβόντες καὶ τοὺς κυρείους ἤτοι τοὺς τὸν Κῦρον συνοδεύσαντας στρατιώτας κατενίκησαν τοὺς Πέρσας, ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις καὶ διέσπειραν τρόμον μέγαν εἰς τὸ βασιλεῖον αὐτῶν.

Ερ. Πῶς ἐμπόδισε ταῦτα; τὰς προόδους Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν;

Απ. Ὁ Ἀρταξέρξης μὴ δυνάμενος νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοὺς Σπαρτιάτας ἐνήργησε διὰ τοῦ χρυσίου νὰ συμμαχήσῃσιν πολλὰ ἑλληνικὰ πολιτεῖαι ἐναντίον των.

Ερ. Ποῖαι ἦσαν αὗται αἱ πολιτεῖαι;

Απ. Αἱ κατὰ τῆς Σπάρτης ἐνωθεῖσαι πολιτεῖαι ἦσαν αἱ Ἀθηναίαι, αἱ Θήβαι, ἡ Κόρινθος, τὸ Ἄργος, ἡ Εὐβοία, ἡ Λοκρὶς, κλ. ὁ δ' ἐπισυμβῆς πόλεμος ὠνομάσθη Κορινθιακός.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν αὕτη ἡ συμμαχία;

Απ. Οἱ Σπαρτιάται, εἰς διαφόρους μάχας νικηθέντες, ἤναγκάσθησαν νὰ ἀνακαλέσωσιν τὸν Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας, ὅστις ἐνίκησε τοὺς πολεμίους ἐν τῇ κατὰ Κορώνειαν τῆς Βοιωτίας μάχῃ, 394 Π. Χ.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του;

Απ. Ὁ Ἀγησίλαος ὑπεστήριξε πολὺν καιρὸν τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος του, ἕως οὗ τέλος πάντων καὶ τὰ δύο μέρη ἐβάρυνθησαν, καὶ διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν συνωμολόγησαν

εἰρήνην, 387 πρὸ Χριστοῦ, δεκαεννέα ἔτη μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς μάχην.

Ερ. Ποῖα ἦσαν τὰ ἄρθρα τῆς εἰρήνης;

Απ. Οἱ Σπαρτιᾶται παρεχώρησαν εἰς τὴν Περσίαν ὅλας τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικὰς πόλεις καὶ ἀποικίας, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὁποίων εἶχε πολεμήσει τόσον ἐνδόξως ὁ Ἀγησίλαος· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὡσαύτως παρεχώρησαν εἰς αὐτὴν πολλὰς σημαντικὰς νήσους.

Ερ. Πῶς ὠνομάσθη αὕτη ἡ εἰρήνη;

Απ. Αὕτη ὠνομάσθη εἰρήνη τοῦ Ἀνταλκίδου ὅστις τὴν διεπραγματεύθη· ἦτον δὲ ἡ πλέον ἄτιμος εἰρήνη, καὶ ἐδείκνυεν εἰς πόσῃ χαμέρπειαν κατήντησαν οἱ Ἕλληνες, διὰ τὰς ζηλοτυπίας καὶ διχονοίας των, κολακεύοντες τοὺς πολλάκις νικηθέντας Πέρσας, καὶ παρ' αὐτῶν διατασσόμενοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τοῦ Θηβαϊκοῦ Πολέμου.

Ερ. Τί ἔκαμαν οἱ Σπαρτιᾶται μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Ἀνταλκίδου;

Απ. Οἱ Σπαρτιᾶται, ἐλευθερωθέντες ἤδη ἐκ τοῦ φόβου ξένων ἐχθρῶν, ἤρχισαν νὰ διασπείρωσι τὸν τρόμον τοῦ ὀνόματός των εἰς τὰς μικρὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, προσέτι δὲ καθυπέταξαν τὴν Μαντινείαν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τὴν Ὀλυθον ἐν Μακεδονίᾳ.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ αἰτία τοῦ Θηβαϊκοῦ πολέμου;

Απ. Οἱ Σπαρτιᾶται ὠφελούμενοι ἐκ τῶν διχονοιῶν τῶν Θηβαίων, ἐκυρίευσαν τὴν ἀκρόπολιν τῶν Καδμείων, καὶ τὴν ἐκράτησαν τέσσαρα ἔτη.

Ερ. Τίς τὴν ἀνέκτησεν;

Απ. Οἱ ἀνδρεῖοι Πελοπίδας καὶ Ἐπαμινώνδας, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀνέκτησαν τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἀποκατέστησαν πάλιν τὴν αὐτονομίαν εἰς τὰς Θήβας, 379 Π. Χ.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν αὐτὴ ἡ πράξις;

Απ. Πόλεμος προὔκυψε μεταξὺ Θηβαίων καὶ Σπαρτιατῶν, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ πρῶτοι ἐβοηθοῦντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Ερ. Ποῖαν ἔκδοσιν ἔλαθεν;

Απ. Οἱ Θηβαῖοι στρατηγοὶ ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους, στρατηγαυμένους ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Κλεομβρότου, εἰς τὴν ἀξιωμανημένον μάχην τῶν Δεύκτρων, 371 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Περίγραψε ταύτην τὴν μάχην.

Απ. Τὰ στρατεύματα τῶν Λακεδαιμονίων συνέκειντο ἐξ 24,000 πεζῶν καὶ 1,600 ἰππέων, ἐν ᾧ οἱ Θηβαῖοι εἶχαν μόνον 6,000 πεζοὺς καὶ 400 ἰππεῖς, ἀλλ' ὅλοι ἦσαν ἐνθουσιασμένοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀποφασισμένοι ἢ νὰ νικήσωσιν ἢ νὰ ἀποθάνωσιν. Εἰς ταύτην τὴν μάχην ἐροισύθησαν Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς καὶ χίλιοι Λακεδαιμόνιοι, ἐξ ὧν τετρακόσιοι ἦσαν Σπαρτιάται, ἐν ᾧ οἱ Θηβαῖοι ἔχασαν μόνον 300 ἀνδρας, καὶ ἐξ αὐτῶν τέσσαρες μόνον ἦσαν ἐκ τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ ταύτην τὴν νίκην;

Απ. Οἱ Θηβαῖοι ἐκστρατεύσαντες κατὰ τῆς Λακωνικῆς, ἐλεηλάτησαν τὴν χώραν ἕως εἰς αὐτὰς τὰς πύλας τῆς Σπάρτης, καὶ καταγαγόντες τοὺς ἀπανταχοῦ διασπαρμένους Μεσσηνίους ἀποκατέστησαν αὐτοὺς εἰς τὴν παλαιάν των αὐτονομίαν, κτίσαντες καὶ τὴν πόλιν Μεσσήνην ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἰθώμης.

Ερ. Ποίας ἄλλας νίκας ἔκαμαν ἀκολούθως;

Απ. Ὁ Ἐπαμινώνδας ἐνίκησε καὶ δεῦτερον τοὺς Λακεδαιμονίους, βοηθημένους τότε ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν πολιτειῶν, εἰς τὴν μάχην τῆς Μαντινείας, 362 Π. Χ., ἐννέα ἔτη μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, ἀλλὰ πληγωθεὶς καιρῶς δι' ἀκοντίου ἐφέρθη ἔξω τῆς μάχης.

Ερ. Ἰστόρησε τὸν τρόπον τοῦ θανάτου αὐτοῦ;

Απ. Ὁ σίδηρος τοῦ ἀκοντίου εἶχε μείνει εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἐπαμινώνδου, καὶ ἅμα ἐκβάλετο ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ· ἀλλὰ βεβαιωθεὶς ὅτι τὸ στρατεύμα που ἐνίκα, καὶ βλέπων τὴν ἀσπίδα του σώαν, ἔσυρε τὸ βέλος καὶ ἀπέθανεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς νίκης.

Ερ. Ποίου χαρακτῆρος ἦτον ὁ Ἐπαμινώνδας;

Απ. Ὁ Ἐπαμινώνδας ἦτον εἰς τῶν μεγαλητέρων ἀνδρῶν, καὶ ὡς πολιτικὸς, καὶ ὡς στρατιωτικὸς, καὶ ὡς φιλόσοφος θεωρούμενος· αἱ ἀρεταὶ του δὲ προσέτι καὶ ὁ πατριωτισμὸς του ἦσαν παραδειγματικά, καὶ ἡ δόξα τῶν Θηβῶν συνεξέλιπε μετ' αὐτοῦ.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαμινώνδου;

Απ. Ἐπειδὴ τὰ μέρη ἐβαρύνθησαν τὸν πόλεμον, ὅλοι αἱ πολιτεῖαι τῆς Ἑλλάδος ὡμολόγησαν εἰρήνην ἀναμεταξύ των, 361 Π. Χ. ἐξαιρουμένης τῆς Σπάρτης, ἥτις μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἀνενέωσε τὰς ἐχθροπραξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Πολέμου.

Ερ. Τί ἐπεχείρησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὸ τέλος τοῦ Θηβαϊκοῦ Πολέμου;

Απ. Ὁ Βροσιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος ὑπῆγεν εἰς τὴν Αἴ-

γυπτον, δυνατὸν στρατεύμα μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων, εἰς βοήθειαν τοῦ Τάχῳ βασιλέως τοῦ τόπου, ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Ερ. Τί ἔκαμεν ἐν Αἰγύπτῳ;

Απ. Ἐπειδὴ ὁ Ἀγησίλαος ἔλαβεν αἰτίαν δυσαρεσκείας ἐκ τοῦ Τάχῳ, ἐκθρονίσας αὐτὸν ἐνεθρόνισε τὸν ἀνεψιὸν του Νεκτάναβιν ἢ Νεκταναβῶν.

Ερ. Ποῦ ἀπέθανεν;

Απ. Ἀφ' οὗ ἐπολέμησεν εὐτυχῶς ὑπὲρ τοῦ Νεκταναβῶ, ἤρχετο ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Σπάρτην, ἀλλ' οἱ ἐναντίοι ἄνεμοι τὸν ἐξώρισαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἀπέθανε, τὸ 80 ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ τὸ 38 τῆς βασιλείας του ἄγων, 361 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τοῦ Ἀγησιλάου;

Απ. Ὁ Ἀγησίλαος ἦτον πολλὰ μικροῦ ἀναστήματος καὶ χωλὸς, ἀλλὰ κατεστάθη περίφημος διὰ τὴν εὐφυίαν, τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς του.

Ερ. Ποῖος πόλεμος ἔγινε τὸ ἀκόλουθον ἔτος;

Απ. Πόλεμος ἤρχισε μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων Χίων, Κώων, Ροδίων καὶ Βυζαντίων, οἵτινες συνεμάχησαν ἵνα, ἀποτιναῶντες τὸν ζυγὸν τῶν Ἀθηναίων, γένωσιν αὐτόνομοι.

Ερ. Ποῖοι Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ ἐδεξάσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον;

Απ. Εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον ὁ Χαβρίας, ὁ Ἴφικράτης καὶ ὁ Τιμόθεος ἀπέκτησαν μεγάλην δόξαν, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ τελευταῖοι Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀξίως ἀπεθανάτισθησαν διὰ τῆς ἱστορίας.

Ερ. Ποῖον ἀνδραγάθημα ἔκαμεν ὁ Χαβρίας;

Απ. Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Χίου ὁ Χαβρίας, ἐγκαταλειφθεὶς

ὑπὸ τοῦ ἐπιλοίπου στόλου, ἐπροτίμησε νὰ χαθῆ μετὰ τῆς βυθιζομένης νηὸς του, παρὰ κολουμβῶν νὰ σωθῆ εἰς ἐχθρικὸν παράλιον· ὅθεν ἀπέθχεν ὑπὲρ τῆς νηὸς ἀγωνιζόμενος.

Ερ. Ποῖον τέλος ἔλαβεν ὁ πόλεμος;

Απ. Ὁ πόλεμος οὗτος διήρκεσε τρία ἔτη, 357—355 Π. Χ. καὶ τέλος ἔγινεν εἰρήνη, διὰ τῆς ὁποίας οἱ σύμμαχοι ἀπῆλυσαν τελείαν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ΄.

Περὶ τοῦ Ἱεροῦ Πολέμου.

Ερ. Ποία ἦτον ἐν γένει ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν;

Απ. Οἱ Ἕλληνες εἶχαν ἐκπέσει πολὺ ἐκ τῆς ἀρετῆς τῶν προγόνων των· ὁ πατριωτισμὸς καὶ πᾶν εὐγενὲς αἴσθημα ὑπεχώρησαν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν φατριῶν, εἰς τὴν φιλοδοξίαν καὶ εἰς τὴν ἰδιοτέλειαν.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τῶν Ἀθηναίων;

Απ. Πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν οἱ τρυφηλότεροι καὶ ἀσωτότεροι, ἀλλ' ὑπερεῖχον ἀκόμη τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν παιδίαν καὶ καλλιτεχνίαν.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τῆς Σπάρτης;

Απ. Ἡ Σπάρτη, διαφθαρεῖσα διὰ τοῦ χρυσοῦ το ὁποῖον εἰσήγαγεν ὁ Λύσανδρος, εἶχεν ἐγκαταλείψει τὰ παλαιὰ ἦθη, καὶ ἐκπέσει πολὺ ἐκ τοῦ προτέρου της μεγαλείου.

Ερ. Ποῖος πόλεμος συνέβη ἀκολούθως εἰς τὴν Ἑλλάδα;

Απ. Τὸν συμμαχικὸν πόλεμον διεδέχθη ὁ Φωκικὸς, ὅστις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀνομάζεται Ἱερὸς Πόλεμος, καὶ ὅλας

σχεδόν αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὸν, δέκα ὄλα ἔτη μετὰ μεγάλης ἐχθροπαθείας πολεμοῦσαι πρὸς ἀλλήλας.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ αἰτία τούτου τοῦ πολέμου;

Απ. Ἐπειδὴ οἱ Φωκεῖς ἐγεώργησαν μέρος γῆς, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, τὸ συνέδριον τῶν Ἀμφικτυόνων τοὺς κατεδίκασεν ὡς ἱεροσύλους εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ἀλλὰ κατὰ προτροπὴν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ αὐτῶν καταδεδικασμένων ὄντων, δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸ ψήφισμα.

Ερ. Ποία ἀποτελέσματα ἔφερεν αὕτη ἡ παρακμή;

Απ. Οἱ Θηβαῖοι, οἱ Λοκροὶ, οἱ Θεσσαλοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἤτοιμάσθησαν νὰ πολεμήσωσι τοὺς Φωκεῖς, βοηθουμένους ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, Σπαρτιατῶν καὶ ἄλλων λαῶν.

Ερ. Τίνας φάσεις ἔλαβεν ὁ πόλεμος οὗτος;

Απ. Πολλὰς καὶ διαφόρους. Καὶ πρῶτον μὲν ἐνίκων ἐπὶ πολὺ οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ σύμμαχοί των, στρατηγούντος τοῦ Φιλομήλου· ἔπειτα δὲ φονευθέντα τούτον διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ὀνόμαρχος, ὅστις αἰχμαλωτισθεὶς ἐκρεμάσθη ὑπὸ Φιλίππου ὡς ἱεροσύλος, χεῖρας ἐπιβαλὼν εἰς τὰ ἱερὰ χρήματα. Μετ' αὐτὸν ἐστρατήγησεν ὁ τρίτος ἀδελφός Φάυλος, καὶ μετὰ τούτον Φάλαικος ὁ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ οὕτω διεξήγετο ὁ πόλεμος μετὰ διαφόρου τύχης.

Ερ. Ποῖον τὸ τέλος αὐτοῦ;

Απ. Οἱ Θηβαῖοι, βλέποντες ὅτι ἦσαν ἀδύνατοι νὰ περάνωσι τὸν πόλεμον, προσεκάλεσαν τὸν Φίλιππον, ὅστις στρατεύσας κατενίκησε καὶ κατηγαλώτισε τοὺς Φωκεῖς, κατέστρεψε τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τοὺς διεσχόρπισεν εἰς τόσχα χωρία. Τοιοῦ-

τον τὸ τέλος τοῦ πολέμου τούτου ὅστις, ἐπὶ δεκαετίαν (356 — 346 Π. Χ.) ἀναπλήσας τὴν Ἑλλάδα αἱμάτων, λεηλασιῶν καὶ παντοίων δυστυχημάτων, ἠτοίμασε τὴν ὑπὸ Φιλίππου κυρθεύσιν τῆς Ἑλλάδος.

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ΄.

Ἀπὸ τῆς παρὰ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνοσ κυριεύσεωσ τῆς Ἑλλάδοσ, 338 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, 323 πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνοσ.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ Φίλιππος;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἦτον βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, υἱὸς Ἀμύντου τοῦ δευτέρου καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ εἶχε πολλὰ στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ προτερήματα, ἠνωμένα μετὰ τῆς μεγίστης πανουργίας καὶ ἐπιδεξιότητοσ.

Ερ. Ἰστόρησε τὰς πρώτασ αὐτοῦ πράξεισ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆσ Μακεδονίασ κατ' ἐκλογὴν μὲν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ βλάβησ τὰ δικαιώματα τῶν νομίμων κληρονόμων. Ὑποτάξασ δὲ τοὺσ Ἰλλυριοὺσ, Παίονασ καὶ ἄλλα βάρβαρα ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐβοήθουν τοὺσ ἀντιπάλουσ του, ἐστερέωσε τὴν ἐκυτοῦ δύναμιν.

Ερ. Εἰσ ποῖα πράγματα ἐνησχολήθη ἀκολούθωσ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἔβαλε κατὰ νοὺν νὰ καθυποτάξῃ ὅλασ τὰσ ἑλληνικὰσ πολιτείασ· καὶ ἐπὶ τούτῳ ὑπέθαλπε τὰσ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Πολέμου γεννηθείσασ διχονοίασ.

Ερ. Ποίαν ἔκβασιν ἔλαβε τὸ πρῶτόν του ἐπιχείρημα ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ στρατεύματος, ἐπὶ προφάσει νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Φωκεῖς· ἀλλ', ἐπειδὴ εὗρηκε τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἔκρινε φρόνιμον νὰ περάσῃ διὰ τῆς βίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέστρεψεν ἄπρακτος.

Ερ. Τίς συνήργησε κυρίως εἰς ματαίωσιν τῶν σκοπῶν του ;

Απ. Δημοσθένης ὁ περίφημος ῥήτωρ τῶν Ἀθηναίων ἠναντιοῦτο εἰς τὰ σχέδια τοῦ Φιλίππου, καὶ διὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ του ἐξήγει τοὺς πανούργους σκοποὺς τοῦ τυράννου, καὶ ἀνηρέθιζε κατ' αὐτοῦ τοὺς συμπολίτας του Ἀθηναίους.

Ερ. Ποῖον σχέδιον ἠκολούθησε τότε ὁ Φίλιππος ;

Απ. Ὁ Φίλιππος διὰ τῆς πανουργίας καὶ τῆς διὰ δωροδοκιῶν προδοσίας διήγειρε διχονοίας εἰς τὰς πολιτείας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τότε προσέβαλε φανερά τοὺς Ἀθηναίους καὶ Θηβαίους, τοὺς μεγαλητέρους ἐχθροὺς του.

Ερ. Ποίαν ἔκβασιν ἔλαβεν ἡ προσβολὴ αὕτη ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἐνίκησε τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας, ἣτις ἀπεφάσισε τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος, ὑποταχθέντων πάντων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν νικητὴν, 338 ἔτη Π. Χ.

Ερ. Πῶς μετεχειρίσθη τοὺς νικημένους λαοὺς ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἔδειξεν ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης πολιτικὴν σύνεσιν, ὅποιαν αἱ περιστάσεις ἀπήτουν. Εἰς μὲν τὰς Θήβας ἔθεσε φρουράν, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἔπεμψε πρέσβεις περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας· καὶ ποῦ μὲν φιλοφροσύνην καὶ ἐλπίδας, ποῦ δὲ φόβον μεταχειριζόμενος κατώρθωσε νὰ ἐκλεχθῇ ἀρχιστράτηγος αὐτοκράτωρ ἦτοι πληρεξούσιος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον.

Ερ. Τί ἐπεχείρησεν ἀκολούθως ;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἐπιτυχῶν τοῦ σκοποῦ καὶ ἐκλεχθεὶς ἀρχιστράτηγος, διώρισε πᾶσαν πολιτείαν νὰ συνεισφέρῃ στρατιώτας ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ.

Ερ. Τί τὸν ἐμπόδισε τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του ;

Απ. Τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιχειρήσεως ὁ Φίλιππος ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Πausανίου, ἀρχηγοῦ τῶν σωματοφυλάκων του, εἰς ἐκδίκησιν ἀτομικῆς τινος ὕβρεως, 336 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίππου ;

Απ. Μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὰ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, εὐχαρίστησαν τοὺς θεοὺς διὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, ἐστεφανοφόρησαν, καὶ ἔδειξαν τὴν μεγίστην χαρὰν, ἐλπίζοντες νὰ ἀναλάβωσι πάλιν τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐλευθερίαν καὶ αὐτονομίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ερ. Πόσων ἐτῶν ἦτον ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε διεδέχθη τὸν πατέρα του Φίλιππον ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ἐπονομασθεὶς μετὰ ταῦτα Μέγας, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ερ. Ποῖος ἐχρημάτισε διδάσκαλός του ;

Απ. Ὁ περίφημος φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἔδωκε δείγματα τῆς φιλοδοξίας καὶ μεγαλοψυχίας του.

Ερ. Ποῖον δαίγμα ἐπιδειξίότητος ἔδωκε κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος πολλὰ γρήγορα ἐδείχθη ἐπιδειξιώτατος

ἵππους, αὐτὸς μόνος τολμήσας καὶ δυνηθεὶς ν' ἀναβῆ τὸν πε-
ρίφημον Βουκεφάλαν, ἵππον πολλὰ ὠραῖον, σταλέντα δῶρον
εἰς τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ τόσον ἄγριον, ὥστε κἀνεὶς ἀκόμη δὲν
εἶχε δυνηθῆ νὰ τὸν δαμάσῃ.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὸν ἐνθρονισμόν του;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὸν ἐνθρονισμόν του
ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν,
τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπαναστατήσῃ, καὶ μετὰ διαφόρους μεγάλας
νίκας τὰ ὑπέταξεν ὅλως διόλου.

Ερ. Εἰς ποίαν κατάστασιν εὕρισκετο ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐτάχυνε τὴν ἐπιστροφὴν του διὰ νὰ πο-
λεμήσῃ πολιτείας τινὰς τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες συνεμάχησαν
ἐναντίον του· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐκυρίευσεν καὶ κατέστρεψε τὰς Θή-
βας, αἱ λοιπαὶ ὑπετάχθησαν εἰς αὐτόν, ὅστις τὰς ἐσυγχώρησεν.

Ερ. Εἰς ποῖα πράγματα ἐστρέφεν ἀκολούθως τὴν προσοχὴν του ὁ Ἀλέ-
ξανδρος;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐσύναξε τοὺς προβούλους ἦτοι ἀντιπρο-
σώπους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ψηφισθεὶς πανδή-
μως ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Περσίας ἠτοιμά-
σθη ἀμέσως νὰ εἰσβάλῃ εἰς αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τῆς Περσίας.

Ερ. Παῖς ἐκυβέρνα τὴν Περσίαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰσβολῆς;

Απ. Τὸ βασίλειον τῆς Περσίας ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ Δαρείου τοῦ
Κοδομανοῦ, ἀνδρείου, φρονίμου καὶ ἐμπειροπολέμου ἡγεμόνος.

Ερ. Μετὰ πόσου στρατοῦ διέβη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀσίαν ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀσίας μετὰ 30,000 πεζῶν καὶ 5,000 ἰππέων, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Παρμενίωνα καὶ ἄλλους παλαιούς στρατηγούς τοῦ πατρὸς του Φιλίππου, 334 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποῦ ἀπῆντησε τὸ περσικὸν στράτευμα καὶ πόσον ἦτον ;

Απ. Τὸ περσικὸν στράτευμα, συγκείμειον ἀπὸ 100,000 πεζῶν καὶ 10,000 ἰππέων, ἀπῆντησε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν κατὰ τὸν Γρανικὸν Ποταμὸν.

Ερ. Περίγραψε τὴν ἔκθεσιν τῆς μάχης ;

Απ. Οἱ Ἕλληνες ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν ὡς εἰς μάχην τεταγμένοι, πεζοὶ τε καὶ ἰππεῖς, ἡγουμένου τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐφρομήσαντες κατὰ τῶν ἐκπεπληγμένων Περσῶν ἐφόνευσαν 20,000, ἐν οἷς πολλότατοι μισθοφόροι Ἕλληνες, καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν ὅλον τὸ στράτευμα.

Ερ. Εἰς ποίας αἰτίας ἀποδίδεις τὴν νίκην ;

Απ. Οἱ Ἕλληνες ἐκινουῦντο ὑπὸ παλαιοῦ μίσους κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ ἐκτὺς τούτου ἦσαν καλῆτερα γυμνασμένοι εἰς τὰ ὄπλα, καὶ περισσώτερον συνειθισμένοι εἰς τοὺς κόπους.

Ερ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ ταύτην τὴν νίκην ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέπεμψεν εἰς τὰ ἴδια τὸν στόλον, ἀφίγων εἰς τὸ στράτευμά του τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς ἐκ τῶν δύο, ἢ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἀσίαν ἢ νὰ χαθῇ.

Ερ. Ποία ἀποτελέσματα ἔφερεν αὕτη ἡ νίκη ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος χωρὶς πολλῆς ἀντιστάσεως ἐπροχώρει κυριεύων ἀλληλοδιαδόχως πόλεις, ἕως οὗ ἀπῆντησε τοὺς Πέρσας ἐν Συρίᾳ πλησίον τῆς Ἰσσοῦ,

Ερ. Πόσοι ἦσαν οἱ Πέρσαι ;

Απ. Τὸ Περσικὸν στράτευμα συνίστατο ἀπὸ 400,000 ἀνδρῶν, διοικουμένων ὑπὸ τοῦ Δαρείου αὐτοῦ, ὅστις ἔφερε μεθ' ἐκυτοῦ τὰ πλοῦτη καὶ τὰς πολυτελείας τῆς αὐλῆς του, ἔτι δὲ καὶ τὴν γενεάν του.

Ερ. Περίγραψε τὴν μάχην ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἐκλίξας θέσιν τινὰ ὅπου ὀλίγοι μόνον Πέρσαι ἐδύναντο νὰ πολεμήσωσιν, ἐνεψύχωσε τὰ στρατεύματά του καὶ ἐνίκησε τελείαν νίκην, 333 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Πόσοι ἐφονεύθησαν ;

Απ. Ἡ φθορά τῶν Περσῶν ἦτον τεράστιος, ἐπειδὴ ἐφονεύθησαν 110,000 ἄνθρωποι, ἐν ᾧ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔπεσαν πολλά ὀλίγοι· μετὰ δὲ τῶν αἰχμαλώτων ἦσαν ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ, αἱ θυγατέρες, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Δαρείου.

Ερ. Πῶς ἐφέρθη ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν νίκην ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐδείχθη μετριόφρων εἰς τὴν εὐτυχίαν του, ἐκυρίευσεν ἡσύχως τὰς προσκειμένας ἐπαρχίας, καὶ μετεχειρίσθη καλῶς τοὺς διοικητὰς οἵτινες ὑπετάχθησαν εἰς αὐτόν.

Ερ. Πῶς μετεχειρίσθη τοὺς βασιλικούς αἰχμαλώτους ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔδειξε μεγάλην γενναιοῦτητα καὶ ἀρετὴν πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ πρὸς ὅλην τὴν συγγένειαν ἣτοι οἰκογένειαν τοῦ Δαρείου, καὶ ἐπάσχιζε ν' ἀνακουφίζη τὰς δυστυχίας των διὰ τῆς μεγίστης φιλανθρωπίας.

Ερ. Ποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμιν αὕτη ἡ περιποίησις εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Δαρείου ;

Απ. Ὁ Δαρεῖος, μαθὼν τὴν καλὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν οἰκογένειάν του, ἔστειλε πρέσβεις πρὸς αὐτόν, προσβάλλων νὰ τὴν ἐξαγοράτη ἐφ' οἰαδήποτε τιμῇ ὁ Ἀλέξανδρος

ἤθελεν, καὶ νὰ κάμῃ συνθήκας εἰρήνης καὶ φιλίας μετ' αὐτοῦ.

Ερ. Ποίαν ἀπόκρισιν ἔδωκεν ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη ὅτι εἰσέβηκεν εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὰς κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀδίκους ἐπιχειρήσεις τῶν Περσῶν μοναρχῶν, καὶ ὅτι, ἂν ὁ Δαρεῖος ἤρχετο νὰ ζητήσῃ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ἤθελε τὰς δώσει εὐχαρίστως, ἀλλ' ἂν εἶχε σκοπὸν νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς βασιλείας, ἤθελε τὸν εὐρεῖ πρόθυμον εἰς ἐναντίωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς κυριεύσεως τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Αἰγύπτου.

Ερ. Περιέγραψε τὰς προόδους τοῦ Ἀλεξάνδρου ;

Απ. Ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἅμα ἐπλησίασεν εἰς αὐτάς, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς Τύρου, ἣτις τοῦ ἔκλεισε τὰς θύρας.

Ερ. Τί πικρατηρεῖς περὶ τῆς πόλεως Τύρου ;

Απ. Ἡ πόλις Τύρος ἦτον δυνατὴ, κειμένη εἰς μικρὰν νῆσον τοῦ παραλίου τῆς Φοινίκης, καὶ διὰ τῆς ἀρμοδίας θέσεώς της ἔγινε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου, ἡ κυρία τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πλουσιώτατος τόπος τῆς Ἀνατολῆς.

Ερ. Πῶς ἐκυριεύθη ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος πολιορκήσας τὴν Τύρον ἐκυρίευσεν αὐτὴν μετὰ ἐπτὰ μῆνας, γεμίσας διὰ χύματος τὸν πορθμὸν τῆς θαλάσσης, ὅστις τὴν ἐχώριζεν ἐκ τῆς ξηρᾶς, περὶ τοὺς ὀκτακισχιλίους φονευθέντων καὶ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίου ἀίχμαλιωτισθέντων ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Ερ. Πού διευθύνθη ἐπιμένως ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ἐκ τῆς Τύρου διευθύνθη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ, ὅπου τὸν ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλης πομπῆς ὁ μέγας ἀρχιερεὺς. Ἐπειδὴ δὲ ἐδείχθησαν εἰς αὐτὸν αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυιδ περὶ τῆς εὐτυχίας του, ἐχάρισε μέγαρα προνόμια εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Πάντα ταῦτα δὲν ἀπάδουσι βεβαίως εἰς τὸν χαρρικτῆρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, στηρίζονται ὅμως εἰς μαρτυρίας Ἰβραίων ἢ ἑβραϊστῶν.

Ερ. Ποῖον τόπον κατέκτησεν ἐπιμένως ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ἀφ' οὗ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν Γάζαν, δυνατὴν πόλιν τῆς Συρίας, ὑπέταξε τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἔκτισεν ἐν αὐτῇ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλησίον ἐνὸς τῶν στομίων τοῦ Νείλου.

Ερ. Τί ἔκαμε μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρησεν εἰς τὴν Λιβύην, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν ναὸν τοῦ Ἄμμωνος, ὅπου οἱ ἱερεῖς τὸν ἐκήρυζαν υἱὸν τοῦ Διὸς, καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ θεωρηταί ὡς τοιοῦτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς κατακτήσεως τῆς Περσίας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Δαρείου.

Ερ. Τί ἔπραξε μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἄπληστος ὦν δόξης καὶ πάντοτε πρὸς τὰ πρόσω τείνων καὶ θέλων νὰ περάνῃ τὸ ἔργον, ἐκίνησε πρὸς ζήτησιν τοῦ Δαρείου, καὶ διαβάς τοὺς μεγάλους ποταμοὺς Εὐφράτην καὶ Τίγριν, τὸν ἀπῆντησε πλησίον τῆς πόλεως τῶν Ἀρβήλων.

Ερ. Τίνι τρόπῳ ἠθέλησεν ὁ Δαρεῖος ν' ἀποφύγη τὴν μάχην ;

Απ. Ὁ Δαρεῖος ἐπρόβηλεν εἰρήνην εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, συγκατατιθέμενος νὰ τῷ δώσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον, καὶ τὴν ὑπερμεγέθη ποσότητα τῶν 10,000 ταλάντων, ὃ ἔστι δέκα ἑκατομμυρίων ἰσπαν. δισηλών.

Ερ. Τί ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπερρόψεν ὑπερηφάνως τὰς προτάσεις τοῦ Δαρεῖου, μὴνύων εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ κόσμος δὲν ὑπέφερε δύο βασιλεῖς, καθὼς οὔτε δύο ἡλίους.

Ερ. Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκβασις τοῦ πολέμου ;

Απ. Μετὰ αἰματώδη ἀγῶνα ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τελείαν νίκην κατὰ τῶν Περσῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν ἕως 90 χιλιάδες ἄνθρωποι, ὅπερ ἀπίθανον, καὶ ἔτι ἀπιθανώτερος ὁ φόνος τῶν 400,000 ὡς παρ' ἄλλων λέγεται. Σημειωτέον ἐν γένει ὅτι καὶ ἐνταῦθα καὶ πολλαχοῦ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν περσικῶν στρατευμάτων ὑπάρχουσι πολλὰ ὑπερβολαί.

Ερ. Τί ἐγένεν ὁ Δαρεῖος ;

Απ. Ὁ Δαρεῖος ἐφονεύθη μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ Βήσσου, ἑνὸς τῶν ἰδίων διοικητῶν του, καὶ τὸ περσικὸν βασίλειον, ὑπάρχον πρὸ 200 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα, ὑπεστάχθη εἰς τὸν νικητὴν, 330 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποῖον ἀποτέλεσμα ἐπροξένησαν αὐταὶ αἱ εὐτυχίαι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀλεξάνδρου ;

Απ. Μετὰ τὴν κατὰκτησιν τῆς Περσίας ὁ Ἀλέξανδρος, μεθυσθεὶς ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, ἐδόθη εἰς τὴν πολυποσίαν καὶ ἀσωτίαν, μιμούμενος τὰ ἦθη, τοὺς τρόπους καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν Περσῶν, καὶ προστάζων νὰ τὸν λατρεύσιν ὡς θεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Περὶ τῆς κατακτῆσεως τῆς Ἰνδίας, τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ερ. Ἐξηκολούθησεν ἀκόμη ὁ Ἀλέξανδρος τὰς κατακτῆσεις του ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει τὴν κατάκτησιν τῆς Ἰνδίας, καὶ ἀφ' οὗ ἐνίκησεν ἐν στρατεύμα Σκυθῶν ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Πώρου, ἐνδόξου βασιλέως ἐκείνου τοῦ τόπου.

Ερ. Ποίαν ἔκδοσιν ἔλαθεν ἡ ἔκστρατεία αὕτη ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε καὶ τὸν Πῶρον εἰς μεγάλην μάχην, καὶ ἐπροχώρησεν ἕως εἰς τὸν ἐπέκεινα τοῦ Ἰνδοῦ Ὑφρασιν ποταμὸν, ὑποτάσσων τὰ μεταξὺ ἔθνη, καὶ πολλὰ ἄλλα θαυμαστὰ κατορθώματα πράττων.

Ερ. Τί ἐμπόδισεν αὐτὸν εἰς τὰς προόδους του ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ προχωρήσῃ ἕως εἰς τὸν Γάγγην ἢ καὶ τὸν ἀνατολικὸν Ὠκεανὸν, ἀλλὰ τὰ στρατεύματά του εἶχον ἀποκάμει πλέον ἐκ τῶν κόπων καὶ δὲν ἔστεργον νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν.

Ερ. Τίνι τρόπῳ ἔλαμε τὴν ἀναχώρησίν του ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος διήρσεσε τὸ στρατεύμα του εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἔστειλεν, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Νεάρχου διὰ θαλάσσης εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ἐξ οὗ ἔφθασεν εἰς Βαβυλῶνα, τὸ δὲ ὠδήγησεν ὁ ἴδιος διὰ ξηρᾶς, ὅπου ἀπῆντησε τὰς μεγίστας δυσκολίας.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὴν Βαβυλῶνα ;

Απ. Ἀγανακτῶν, διότι εὗρηκεν ἐμπόδιον εἰς τὰς κατακτῆσεις του, ὁ Ἀλέξανδρος ἐδόθη εἰς πᾶν εἶδος τρυφῆς καὶ ἀσωτίας.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφεραν ὁ τρόπος οὗτος τῆς ζωῆς του ;

Απ. Ἡ πολυποσία τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπέφεραν εἰς αὐτὸν πυρετὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπέθανε κατὰ τὸ 33 ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ τὸ δωδέκατον τῆς βασιλείας του, 323 πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Ποίου χαρακτῆρος ἦτον ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ἴσως ὁ μεγχλήτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, εἶχε χρυσιώτατον πρόσωπον, δραστηριότητα, προβλεπτικὸν, ἀνδρίαν, μεγαλοψυχίαν καὶ ἀπεριόριστον φιλοδοξίαν. Ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἀφέθη εἰς τὰ βίαια πάθη του καὶ ἔγινεν αὐτῶν θύμα.

BIBLION Ε΄.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, 323 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἕως οὗτο ἡ Ἑλλάς ἔγινεν Ἐπαρχία Ῥωμαϊκή, 145 πρὸ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΙΑΟΝ Α΄.

Περὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ερ. Ποῖον διώρισε διάδοχόν του ὁ Ἀλέξανδρος ;

Απ. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν διώρισε οὐδένα διάδοχον, ἀλλ' εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου ἔδωκε τὸ δακτυλίδιον του εἰς τὸν Περδίκκην, ἕνα τῶν στρατηγῶν του. Ἐρωτηθεὶς δὲ εἰς ποῖον ἄφινε τὴν βασιλείαν, ἀπεκρίθη εἰς τὸν κράτιστον ἦτοι ἀξιώτερον.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ;

Απ. Οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου συναχθέντες διώρισαν Ἀρρίδατον, τὸν ἑτερομήτριον ἀδελφόν του, καὶ τὸν ἐκ τῆς Ῥωξάνης νῆπιον υἱὸν αὐτοῦ, διαδόχους· ὁ δὲ Περδίκκας ἔγινε βασιλικὸς ἐπίτροπος.

Ερ. Πῶς διηρέθη ἡ μοναρχία τοῦ Ἀλεξάνδρου;

Απ. Ἡ μοναρχία διηρέθη εἰς τριάκοντα ἑπαρχίας, αἵτινες ἐμοιράσθησαν εἰς τοὺς διαφόρους στρατηγοὺς.

Ερ. Τί συνέβη μετ' ὀλίγον;

Απ. Οἱ διοικηταὶ ὀλίγον ὕστερον, ἐξ ἐπιτρόπων αὐτόνομοι βασιλεῖς κηρυχθέντες, ἐδόθησαν εἰς θηριώδεις καὶ αἱματώδεις πολέμους, ἐπισήμους διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ σκληρότητα των, καὶ διὰ τὴν παντελεῆ ἐξόντωσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ερ. Πῶς διηρέθη τέλος πάντων ἡ μοναρχία;

Απ. Πολλῶν καὶ διαφόρων ἀλληλομαχιῶν γενομένων, πολ-
λαχῶς διηρέθη ἡ μοναρχία τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ, τελευταῖον,
μετὰ τὴν περὶ Ἴψον τῆς Φρυγίας μάχην, συγκροτηθεῖσαν τὸ
301 Π. Χ. καταστραφέντος τοῦ Ἀντιγόνου, ἡ μοναρχία διη-
ρέθη εἰς τέσσαρα μεγάλα βασίλεια, τῆς Αἰγύπτου, Συρίας,
Θράκης καὶ Μακεδονίας. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐβασίλευσε
Πτολεμαῖος ὁ Δάγου καὶ οἱ ἄλλοι Πτολεμαῖοι, ἀπόγονοι καὶ
διάδοχοι αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὁ Σέλευκος καὶ οἱ ἀπόγο-
νοι αὐτοῦ Σελευκίδαι, εἰς τὸ τρίτον τὸ τῆς Θράκης, ὁ Αυσί-
μαχος, ὅπερ ὅμως μετὰ θάνατον αὐτοῦ διελύθη, εἰς τὸ τέ-
ταρτον, τελευταῖον, τὸ τῆς Μακεδονίας, κατὰ πρῶτον Κάσ-
σανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιπάτρου, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς περιπε-
τείας, ὑπὸ διαφόρων πρὸς καιρὸν κατασχεθὲν, οἷον Δημητρίου
τοῦ Πολιορκητοῦ, Πύρρου, Πτολεμαίου Κεραυνοῦ, κλ., κατήν-
τησεν ἔπειτα εἰς τοὺς Ἀντιγονίδας, ἀπογόνους δὴλ. τοῦ με-
γάλου Ἀντιγόνου διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορ-
κητοῦ, ἕως οὗ ὑπέκυψεν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων μεταβολῶν.

Ερ. Τί συνέβη ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ;

Απ. Καθ' ὃν καιρὸν συνέβαινον ταῦτα ἐν Ἀσίᾳ, ἐν Ἑλλάδι ἐγένοντο μεγάλαι μεταβολαί. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλοι ἑλληνικοὶ λαοὶ εἶχον ἀπροστατήσει, ἀλλ' ὑπετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου, τὸν ὅπυτον ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἀφήσει διοικητὴν τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του.

Ερ. Ποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ εἶδησις τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου ;

Απ. Ἡ εἶδησις αὕτη ἐπροξένησε μεγάλην χαρὰν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες ἀμέσως προσεκάλεσαν εἰς γενικὴν συμμαχίαν τὰς ἄλλας πολιτείας πρὸς ἀνάκτησιν τῆς κοινῆς ἐλευθερίας.

Ερ. Ποίαν ἔκδοσιν ἔλαβεν ἡ πρόσκλησις τῶν ;

Απ. Διὰ τῆς πειθοῦς τοῦ Δημοσθένους πολλοὶ Ἕλληνες ἠνώθησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ μετ' ὀλίγον νικήσαντες τὸν Ἀντίπατρον ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ κλεισθῆ εἰς Λαμίαν. Ὡσαύτως ἐνίκησαν καὶ τὸν Λεοννάτον, ἐξ Ἀσίας ἐρχόμενον μετὰ δυνάμεως εἰς βοήθειαν τοῦ Ἀντιπάτρου.

Ερ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἀντίπατρος μετὰ τὴν ἧτάν του ;

Απ. Ὁ Ἀντίπατρος, εὐρών εὐκαιρίαν νὰ ἐξέλθῃ τῆς Λαμίας, καὶ ἐνωθεὶς μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῦ φονευθέντος Λεοννάτου, προσέτι δὲ καὶ μετὰ τῆς τοῦ Κρατεροῦ, ὁμοίως ἐξ Ἀσίας διαβάντος, εἶχεν ὑφ' ἑαυτὸν στράτευμα διπλάσιον τοῦ ἑλληνικοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνίκησεν ὀλοτελῶς τοὺς Ἕλληνας, καὶ κατέστρεψε τὴν γενομένην κατ' αὐτοῦ συμμαχίαν, ἐν Κρανῶνι τῆς Θεσσαλίας, 322 Π. Χ. Οὗτός ἐστιν ὁ Λαμιακὸς Πόλεμος καλούμενος.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὴν νίκην;

Απ. Ὁ Ἀντίπατρος, κυριεύσας τὰς σημαντικωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, διέταξεν αὐτὰς κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ κατὰ τὸ τοῖς Μακεδόσι συμφέρον, μάλιστα δὲ τὰς Ἀθήνας, ἐν αἷς μετεποίησε τὸ πολίτευμα. Ἐπειδὴ δὲ ἐζήτει νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτὸν οἱ πρωταίτιοι τοῦ πολέμου, ὁ Δημοσθένης, διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του, κατέφυγεν εἰς τὴν Αἴγινα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν νῆσον Καλχυρίαν, τὸν νῦν Πόρον, ὅπου πικρὸν φαρμάκιον ἀπέθανε, 322 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἐν ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ δύο μῆνας μετὰ τὴν ἐν Κρανῶνι ὑπὸ Ἀντιπάτρου καταστροφὴν τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τοῦ Φωκίωνος καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν;

Απ. Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἔριδας τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἑλλάς ἤλασσε συνεχῶς κυρίους, καὶ ὁ λαὸς εὐνόει ἢ κατεδίκαζε τοὺς σημαντικωτέρους πολίτας, κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν νικητῶν του.

Εκ. Ποῖος διεδέχθη τὸν Ἀντίπατρον;

Απ. Πρὸ τῆς περὶ Ἴψον μάχης ἀπέθανεν ὑπέργηρος ὁ Ἀντίπατρος, 318 Π. Χ., ἀφήσας διάδοχον εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν βασιλείων δῆθεν, υἱὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὐχὶ τὸν υἱὸν του Κάσσανδρον, ἀλλὰ τὸν Ἡπειρώτην Πολυσπέρχοντα, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς ἑλληνικὰς

πολιτείας εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν αὐτονομίαν καὶ ν' ἀνακαλέσῃ τοὺς φυγάδας ἦτοι ἐξορίστους.

Ερ. Ποίαν σκληρότητα ἐπραξάν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ Πολυσπέρχοντος;

Απ. Ὁ λαὸς ἀναλαβὼν τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, ἐθανάτωσε τὸν Φωκίωνα, 317 Π. Χ., γέροντα ὀγδοηκοστὸν ἔχοντα ἔτος, καὶ ἐνάρετον πολίτην, ὅστις πολλάκις εἶχε στρατηγήσει εὐτυχῶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος του.

Ερ. Τί ἐπραξε τότε ὁ Κάσσανδρος;

Απ. Ὁ Κάσσανδρος, μετ' ἄλλων στρατηγῶν ἢ, μᾶλλον, σατραπῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐνωθεῖς, κατεπολέμησε τὸν Πολυσπέρχοντα, κατέλαβε τὴν Μακεδονίαν, μετὰ τῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ὁ μὲν Πολυσπέρχων γίνεται ἄφαντος, τὸ δὲ γένος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξολοθρεύεται.

Ερ. Τί ἔκαμε περὶ τῶν Ἀθηνῶν ὁ Κάσσανδρος;

Απ. Ἐπέστησε Δημήτριον τὸν Φαληρέα, ὑπὸ τοῦ ὁποίου αἱ Ἀθηναῖοι ἐκυβερνήθησαν δέκα ὄλα ἔτη, 317—303 Π. Χ., μετὰ τοσαύτης δικαιοσύνης καὶ μετριότητος, ὥστε οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν ἀνδριάντας εἰς τιμὴν αὐτοῦ.

Ερ. Τί ἔγινε Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς;

Απ. Ἀφ' οὗ ὁ Δημήτριος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιγόνου, διωχθεῖσθαι τῆς ὑπὸ Κασσάνδρου φρουρᾶς, ἐκυρίευσε τὰς Ἀθήνας, 307 Π. Χ., ὁ Φαληρεὺς, διὰ τὴν ἀποφύγη τὸν θάνατον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν κατεδίκησεν ὁ ἄστατος λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς κοσμεζακούστου βιβλιοθήκης.

Ερ. Ποῖος ἔγινε κύριος τῆς Μακεδονίας μετὰ τὸν Δημήτριον;

Απ. Ἡ Μακεδονία, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν, ἔπεσεν εἰς χεῖρας

πολλῶν, ἕως οὗ κατήντησεν εἰς Ἀντίγονον τὸν Γονατᾶν, υἱὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ ἐγγόνου Ἀντιγόνου τοῦ μεγάλου, τοῦ μονοφθάλμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς ὑπὸ τὸν Βρέννον εἰσβολῆς τῶν Γαλατῶν, περὶ Κεραυνοῦ καὶ περὶ Πύρρου.

Ερ. Τίς ἦτον Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνός;

Απ. Υἱὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου ἐκ πρώτης γυναικὸς καὶ ὁμομήτριος ἀδελφὸς Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου. Μετὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, 285 Π. Χ., ἐνθρόνισιν τοῦ Φιλαδέλφου κατέφυγε πρὸς τὸν Λυσιμάχον. Μετὰ δὲ τὸν φόνον τοῦ Λυσιμάχου ἐν τῇ πρὸς Σέλευκον μάχῃ, 281 Π. Χ., ἐφόνευσε τὸν Σέλευκον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Μακεδονίαν.

Ερ. Ποῖον ἀξιωμακτικόν συμβεβηκὸς ἐγένεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κεραυνοῦ;

Απ. Πλήθος βερβέρων ἐκ τῆς Γαλατίας, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Βασιλέως τῶν Βρέννων, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἀφ' οὗ ἐνίκησαν καὶ ἐθανάτωσαν Πτολεμαῖον τὸν Κεραυνόν, ἐννέα μῆνας μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σελεύκου, ἐπροχώρησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ερ. Ποῖος ἀντεστάθην εἰς αὐτούς;

Απ. Ἐπειδὴ οἱ Γαλάται διεσπάρησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ λαφυραγωγίαν, ἐκτυπήθησαν ἐξαίφνης ὑπὸ στρατεύματος συναχθέντος παρὰ τοῦ Σωσθένους καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατεσφάγησαν.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ Σωσθένης;

Απ. Ἐκ τῶν προϋχόντων τῆς Μακεδονίας, ὃν οἱ Μακεδόνες

διὰ τὰς ἀνδραγαθίας του ἀνηγόρευσαν βασιλέα, οὗτος ὅμως δὲν ἐδέχθη τὴν βασιλικὴν τιμὴν, ἀρκούμενος εἰς τὴν τοῦ στρατηγοῦ οὐδὲν ἥττον ὅμως καταλέγεται εἰς τοὺς ὀλιγοχρονίους καὶ προσωρινούς βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας.

Ερ. Τί ἔκαυαν ἐπομένως οἱ Γαλάται;

Απ. Ἀφ' οὗ ἐνίκησαν τὸν Σωσθένην εἰς δευτέραν μάχην οἱ Γαλάται, ἐκίνησαν διὰ νὰ λαφυραγωγήσωσι τὸν ἐν Δελφοῖς πλούσιον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ερ. Τίνοι τρόπῳ ἐματαιώθησαν τὰ σχέδιά των;

Απ. Λέγεται ὅτι ὁ Βρέννος ἐχάθη μετὰ μεγάλου μέρους τοῦ στρατεύματός του ἐκ τοῦ χειμῶνος καὶ σεισμοῦ, καὶ ὅτι οἱ διασωθέντες στρατιῶταί του κατεσφάγησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων, 273 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ Πύρρος;

Απ. Ὁ Πύρρος ἦτον βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, πρὸς καιρὸν δὲ καὶ τῆς Μακεδονίας, ἐξελάσας Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, 287 Π. Χ., καὶ πάλιν μετὰ μῆνας ἑπτὰ ἐδιώχθη ὑπὸ Λυσιμάχου, 286 Π. Χ.

Ερ. Ποίου χαρακτῆρος ἦτον ὁ Πύρρος;

Απ. Ὁ Πύρρος ἦτον ἐκ τῶν εὐγενικωτέρων ἐπιγόνων ἦτοι ἐπιδικδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐκ τῶν ὀνομαστοτέρων στρατηγῶν τοῦ καιροῦ του, φημιζόμενος διὰ τὰ γενναῖα φρονήματα, διὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν καὶ διὰ τὴν προσωπικὴν του ἀνδρίαν. Τὸ ἀνήσυχον, τὸ ἀεικίνητον καὶ τὸ ἀειπλανὲς ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου γνωρίσματα. Τῇ αὐτῇ ἀδιαφορίᾳ ἐκέρδιζε καὶ ἀπέβαλε τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα βασιλείαν. Ἐστράτευσεν εἰς Ἰταλίαν, εἰς Σικελίαν, πρὸς βοήθειαν τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν Λακωνικὴν.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ αἰτία τοῦ κατὰ Λακεδαιμονίων πολέμου του;

Απ. Κλεώνυμος ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ὀργισθεὶς διὰ τὴν διαγωγὴν τινῶν πολιτῶν, παρεκάλεσε τὸν Πύρρον νὰ τὸν στείλῃ στρατεύμα κατὰ τῆς πατρίδος του Σπάρτης.

Ερ. Τί ἔκαμεν ὁ Πύρρος;

Απ. Ὁ Πύρρος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικὴν μετὰ 25,000 στρατιωτῶν, καὶ λεηλατήσας τὸν τόπον ἐπροχώρησεν ἕως εἰς αὐτὰς τὰς πύλας τῆς Σπάρτης.

Ερ. Ποίαν ἀντίστασιν εὔρηκεν εἰς τὴν κατὰ τῆς Σπάρτης προσβολὴν του;

Απ. Οἱ Σπαρτιᾶται, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν ἰδίων γυναικῶν καὶ τέκνων, ἀντεστάθησαν δύο ἡμέρας, καὶ ἔδειξαν τόσον ἀτρόμητον θάρρος, ὥστε ὁ Πύρρος ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τῶν στρατευμάτων του.

Ερ. Τί ἐγένεν ὁ Πύρρος;

Απ. Ὁ Πύρρος ἐφρονεύθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἄργους, πρῶτον μὲν δόρατι πληγείς ὑπὸ Ἀργείου, εἶτα δὲ διὰ κεραμίδος ριφθείσης παρὰ γυναικὸς ἐκ τῆς στέγης μιᾶς οἰκίας, ἰδούσης κινδυνεύοντα τὸν υἱὸν της, ὅστις εἶχε πληγῶσει τὸν Πύρρον, καὶ τελευταῖον ὑπὸ τινος Ζωπύρου ἀποκεφαλίσθεις, 272 ἔτη Π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας.

Ερ. Ποία πολιτεία ἤρχισεν ἤδη νὰ ἀναδεικνύται σημαντικὴ;

Απ. Ἐν ᾧ αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη εἶχον καταντήσῃ ἀσημαγοὶ, τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ἀνεζωογονήθη πάλιν εἰς δώ-

δεκα μικρὰς πόλεις τῆς Πελοποννήσου εἰς συμμαχίαν συνενωθείσας, ἥτις ὠνομάσθη ἡ *Ἀχαϊκὴ Συμμαχία* ἢ *Συμπολιτεία*.

Ερ. Ποῦς ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς αἴτιος τῆς αὐξήσεως καὶ δυνάμεως αὐτῆς;

Απ. Ἡ Ἀχαϊκὴ Συμμαχία ἔγινε κατὰ πρῶτον ἰσχυρὰ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀράτου, ὅστις ἐδίωξε τοὺς Μακεδόνας ἐκ Σικυῶνος, Κορίνθου καὶ ἄλλων πόλεων, αἵτινες ἀμέσως ἠνώθησαν μετὰ τῆς Συμμαχίας.

Ερ. Ποῖοι ἦσαν οἱ ἐναντίοι τοῦ Ἀράτου;

Απ. Οἱ Αἰτωλοὶ καὶ οἱ Σπαρτιαῖται ὑπὸ τὸν Κλεομένην ἐπολέμουν τὸν Ἄρατον, καὶ τὸν ἐνίκησαν εἰς δύο κρίσιμους μάχας.

Ερ. Ποῖα μέτρα ἔλαβε τότε ὁ Ἄρατος;

Απ. Ὁ Ἄρατος ἔθεσε τότε τὴν Ἀχαϊκὴν Συμμαχίαν ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ἀντιγόνου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, διὰ τῆς βοθηθείας τοῦ ὁποίου ἐνίκησε τὸν Κλεομένην ἐν Σελλασίᾳ τῆς Λακωνικῆς, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, 222 Π. Χ. Οὗτός ἐστιν ὁ *Κλεομερικὸς Πόλεμος*.

Ερ. Τίς ἦτον ὁ Ἀντίγονος οὗτος;

Απ. Ὁ Ἀντίγονος οὗτος ἦτον ἀνεψιὸς Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, ἐπιτροπεύσας Φίλιππον τὸν ἀνήλικον ἔτι υἱὸν τοῦ Δημητρίου καὶ ἔγγονον Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, τὸν νόμιμον διάδοχον· ἐκαλεῖτο δὲ ὁ Ἀντίγονος οὗτος παρ' Ἑλλήνων *Ἐπιτροπος*, *Φοῦσκος*, προσέτι δὲ *Δῶσων*.

Ερ. Πῶς μεταβολὴ συνέβη εἰς τὴν Σπάρτην μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Κλεομένου;

Απ. Ὁ Κλεομένης ἐπὶ τῆς βασιλείας του εὐτύχησε γ' ἀπο-

καταστήσῃ τοὺς ἀρχαίους νόμους καὶ διατάξεις τοῦ Λυκούργου, μ' ὄλον ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται εἶχον θανατώσει τὸν βασιλέα των Ἄγιν, διότι ἀπεράσισε καὶ ἀπεπειράθη τὸ τοιοῦτον.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ κατάστασις τῆς Σπάρτης μετὰ ταῦτα;

Απ. Ἀφ' οὗ ἡ Σπάρτη ὑπετάχθη εἰς τὸν Ἀντίγονον, ἔπεσεν εἰς τὸν βυθὸν τῆς λήθης, καὶ τέλος κατήντησεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τινῶν στρατιωτικῶν τυράννων, οἵτινες ἐφιλονείκουν πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ θρόνου.

Ερ. Τί παρτηρεῖς περὶ τῆς Συμμαχίας τῶν Ἀχαιῶν;

Απ. Ἡ Συμμαχία τῶν Ἀχαιῶν διετέλει εὐτυχοῦσα ὑπὸ τὴν φρόνιμον διοίκησιν τοῦ Ἀράτου, ἕως οὗ νικηθεῖσα ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀγρίου λαοῦ ὅστις ἤρχισεν ἤδη νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν ἀνδρίαν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν Φιλίππου τοῦ νέου βασιλέως τῶν Μακεδόνων. Ἦν δ' οὗτος Φίλιππος ὁ πέμπτος, ὁ προτελευταῖος βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων.

Ερ. Ποίαν ἔκδοσιν ἔλαβεν ἡ ἐκστρατεία τοῦ Φιλίππου;

Απ. Ὁ Φίλιππος εὐθύχει πανταχοῦ, φέρον δὲ τὸν πόλεμον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Αἰτωλίαν ἐκυρίευσεν πολλὰς πόλεις, καὶ ἐπέστρεψε μετὰ πλουσίων λαφύρων. Οὗτος καλεῖται, ὡς ὁ προγενέστερος τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν ἰδίων συμμάχων, *Συμμαχικὸς Πόλεμος*, πολεμηθεὶς ὑπὸ Ἀχαιῶν, Μεσσηνίων καὶ Μακεδόνων πρὸς Αἰτωλοὺς, ὅστις κατερήμωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστα τὴν Πελοπόννησον, 220—216 Π. Χ.

Ερ. Τί ἔγινεν ὁ Ἀράτος;

Απ. Ὁ Φίλιππος ὠδηγεῖτο κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῶν συμβουλῶν τοῦ Ἀράτου, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα παρασυρθεὶς ὑπὸ τῶν κα-

κῶν συμβουλῶν τῶν κολάκων του, ἐφαρμάκισεν αὐτὸν, 313 Π. Χ., ὡς λέγεται, 33 ἔτη διευθύνοντα τὰ τῶν Ἀχαιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ΄.

Περὶ Φιλοποίμενος τοῦ ἐσχάτου τῶν Ἑλλήνων,

Ερ. Ἰπὸ τίνος διευθύνοντο τὰ πράγματα τῆς Ἀχαικῆς Συμμαχίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀράτου;

Απ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀράτου ἡ Ἀχαικὴ Συμμαχία ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος, ὅστις ὀνομάζεται ὁ ἐσχάτος τῶν Ἑλλήνων, διότι μετ' αὐτὸν ἡ Ἑλλάς δὲν ἐγέννησεν ἄλλον ἀρχηγὸν ἄξιον τῆς προτέρας αὐτῆς δόξης.

Ερ. Τί παρατηρεῖς περὶ τοῦ χαρακτῆρός του;

Απ. Ὁ Φιλοποίμην ἦτον ἀνὴρ θαυμαστὸς διὰ τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀξιότητα, τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς του. Ἀποδειχθεὶς στρατηγὸς τῶν ἀχαικῶν δυνάμεων, εἰσήγαγε τὴν μεγαλητέραν πειθαρχίαν εἰς αὐτάς, διὰ τὴν ὁποίαν γρήγορα καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐθαυμάσθησαν.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ πρώτη νίκη του;

Απ. Ὁ πρῶτος θρίαμβος τοῦ Φιλοποίμενος ἦτον κατὰ τοῦ Μαχανίδου, τυράννου τῆς Σπάρτης, ὅστις διενόηθη νὰ κυριεύσῃ τὴν Πελοπόννησον, ἀλλ' ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ νικηφόρου ἥρωος, πιθανῶς περὶ τὸ 209 Π. Χ. ἔπειτα δὲ ἐνίκησε καὶ τὸν διάδοχον τοῦ Μαχανίδου εἰς τὴν τυραννίδα τῆς Σπάρτης Νάβιν, 199 Π. Χ. Ἐν τέλει δὲ κυριεύσας ἔπειτα τὴν Σπάρτην ἐκρῆμνισε τὰ τεῖχη της, 188 Π. Χ., κατήγαγε τοὺς φυγάδας, καὶ ἄλλα ἐκαινοτόμησεν ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν Ρω-

μαίων, πρὸ οἷς, ὡς παρὰ δικασταῖς, ἐγένετο κατηγορία καὶ ἀπολογία διὰ πρέσβειων.

Ερ. Ποῦ ἀπέθανεν ;

Απ. Προσπαθῶν νὰ καθυποτάξῃ ἐξ ἐφόδου τὴν Μεσσηνίην ἣτις εἶχεν ἀποστατήσαι ἐκ τῆς Συμμαχίας, ἐβδομηκοντούτης ἤδη ὦν ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἵππου· ἀπομεμονωμένος δὲ εὐρεθείς συνελήφθη καὶ ἐν δεσμωτηρίῳ ὑπογείῳ καὶ σκοτεινῷ ἐθανατώθη ὑπὸ Δεινοκράτους τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν ἀποστασίαν τῆς Μεσσηνίας, 183 Π. Χ.

Ερ. Ἰστόρησε τὸν τρόπον τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Απ. Ὅτε τοῦ ἔφεραν τὸ φαρμάκιον εἰς τὴν φυλακὴν, ἀταράχως ἠρώτησεν ἂν τὸ σπράτευμά του ἐσώζετο· λαβὼν δὲ καταφατικὴν ἀπόκρισιν περὶ τούτου, λοιπὸν, εἶπεν, ἀποθνήσκω εὐχαριστημένος· καὶ πῶν τὸ φαρμάκιον ἀπέθανε μετ' ὀλίγης στιγμῆς.

Ερ. Τί συνέβη μετὰ τὸν θάνατόν του ;

Απ. Οἱ Ἀχαιοὶ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, στρατηγοῦντος Λυκόρτα τοῦ πατρὸς τοῦ Πολυδίου, ἔκμαν τρομερὰς λεηλασίας εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ ἐπὶ τέλους ἐβίασαν τοὺς Μεσσηνίους νὰ δεχθῶσι τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ νὰ παραδώσωσι τοὺς αἰτίους τοῦ θανάτου του, τοὺς ὁποίους ἐλιθοβόλησαν ἀμέσως περὶ τὸν τάφον τοῦ Φιλοποίμενος, ὄντινα μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐνδόξως ἐνταφίασαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τοῦ πρώτου Μακεδονικοῦ Πολέμου.

Ερ. Ποῖος ὁ πρῶτος Μακεδονικὸς Πόλεμος ;

Απ. Πρῶτος Μακεδονικὸς πόλεμος ὀνομάζεται ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος τῶν Μακεδόνων ἐπὶ Φιλίππου.

Ερ. Τί ἦτον ὁ Φίλιππος αὐτός;

Απ. Ὁ προμνημονευθεὶς Φίλιππος ὁ Τρίτος ἢ Πέμπτος, ὁ προτελευταῖος βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων. Οὗτος ἀναβῆς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας, 220 Π. Χ., εὗρηκε πρὸς Ἕλλησι πολλοὺς μακεδονίζοντας, χάριν τοῦ ἐπιτροπεύσαντος αὐτὸν Ἀντιγόνου τοῦ Δώσωνος· ἀλλὰ συγχρόνως ἤρχισαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἀναμιγνύονται εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, καὶ ἔπρεπε τάχιον ἢ βράδιον νὰ συγκρουσθῆ πρὸς αὐτούς.

Ερ. Τίς ἦτον ἡ αἰτία τοῦ πολέμου τούτου;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἐβοήθησε τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς προμνημονευθέντα Συμμαχικὸν πόλεμον. Οἱ Ῥωμαῖοι οἵτινες ἐβοήθουν ἐν αὐτῷ τοὺς Αἰτωλοὺς ἠναγκάσθησαν τότε ὑπὸ τῶν περιστάσεων νὰ ὁμολογήσωσι συνθήκην ἱκανῶς ἐπιφελῆ τῷ Φιλίππῳ· πρὸς ἐκδίκησιν λοιπὸν τούτου ἐζήτησαν ἀφορμὴν.

Ερ. Ποία τις ἀφορμὴ ἐδόθη;

Απ. Ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος παρηνώχλει καὶ ἄλλας μὲν πόλεις συμμάχους τῶν Ῥωμαίων, μάλιστα δὲ ἐκίνησε πολλὰς λεηλασίας εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπαρραπονέθησαν εἰς τὴν σύγκλητον τῆς Ῥώμης ἐναντίον του.

Ερ. Ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Ῥώμη;

Απ. Οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες δὲν ἐπεθύμουν τίποτε ἄλλο περισσότερο πρᾶ τὸ νὰ ἔλθωσιν εἰς φανερόν πόλεμον πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐπεμψαν πρέσβεις πρὸς αὐτὸν προστάζοντές τον νὰ ἀπέχη· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπήκουσεν, ἔστειλαν στρατεύματα κατὰ τῆς Μακεδονίας.

Ερ. Ποῖον τὸ τέλος τοῦ πολέμου τούτου;

Απ. Οἱ Ῥωμαῖοι, μετ' ἄλλους στρατηγούς ἀτυχοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ, ἐπεμψαν τὸν Κοίντιον Φλαμινίνον, ὅστις ἐν Κυνὸς Κεφαλῆς τῆς Θεσσαλίας ἐνίκησε κατὰ κράτος καὶ κατέστρεψε τὸν Φίλιππον, 197 Π. Χριστοῦ.

Ερ. Τί ἔγινε μετὰ ταῦτα;

Απ. Μετὰ ταῦτα ἔγινεν εἰρήνη ἐπὶ βαρυτάταις συνθήκαις, τὰς ὁποίας ὁμοῦς ἠναγκάσθη ὁ Φίλιππος νὰ δεχθῆ· νὰ παραχωρήτῃ δηλ. πᾶν εἶ τι κατεῖχεν ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας, νὰ παραδώσῃ τὰς καταφράκτους νῆας, πλὴν πέντε καὶ τῆς ἐκκαίδεκῆρους, νὰ διαλύσῃ τὸν στρατὸν, μόνον πεντακισχιλίους ἀνδρας κρατῶν, προσέτι νὰ πληρώσῃ καὶ χίλια τάλαντα, ὅ ἐστιν ἑν ἑκατομμύριον ἰσπανικῶν διστήλων.

Ερ. Τίς ἡ τύχη τῶν ἑλληνικῶν πόλεων;

Απ. Μετὰ πολλὴν καὶ μεγάλην προσδοκίαν ὁ Φλαμίνιος ἐκήρυξεν εἰς τοὺς ἐν Ἰσθμίοις συνηγμένους ἀπειροπληθεῖς Ἕλληνας ὅτι ἡ Ῥώμη ἄφινεν εἰς εὐθέρας τὰς ἑλληνικὰς πόλεις, 196 Π. Χ. Οἱ Ἕλληνες, ἀπιστοῦντες εἰς τὴν ἀγγελίαν, ἐπρόσταζαν τὸν κήρυκα νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ κήρυγμα. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ πρὸς τὴν Ῥώμην εὐγνωμοσύνη των ἦτον ἀπερίγραπτος. Ἀπέδιδον βέβαια εἰς γενναϊότητα ὅ,τι ἦτον μόνον πολιτικὴ τῶν περιστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τοῦ Αἰτωλικοῦ Πολέμου καὶ περὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσβολῆς τοῦ Ἀντιγόνου.

Ερ. Τί καλεῖται Αἰτωλικὸς Πόλεμος;

Απ. Ὁ πόλεμος ὃν ἐπολέμησαν οἱ Αἰτωλοὶ πρὸς Ῥωμαίους μετὰ τὸν πρῶτον Μακεδονικὸν Πόλεμον, διάφορος ὢν τοῦ προμνησθέντος συμμαχικοῦ.

Ερ. Διὰ ποίαν αἰτίαν;

Απ. Διότι οἱ Αἰτωλοὶ μεγαλοφρονοῦντες ἰδιοποιοῦντο τὴν κατὰ Φίλιππον νίκην, καὶ πολλὰς ἀπαιτήσεις ἔχοντες παρὰ τῶν Ῥωμαίων τοὺς παρηνώχλουν· οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς κατεφρόνουν, καὶ ἐκ τούτου προῆλθε πρῶτον μὲν ψυχρότης, εἶτα δὲ καὶ ὁ πόλεμος.

Ερ. Τί ἄλλο αἴτιον συνετέλεσε πρὸς τοῦτο;

Απ. Οἱ Ῥωμαῖοι, μετὰ τὴν ἦτταν τοῦ Φιλίππου, ἀπέθεσαν

τὸ προσωπεῖον τῆς μετριοφροσύνης, καὶ ἔλαβον τοιαύτην ἐξουσίαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πολιτείας ὡς ἂν ἦσαν κατακτήσεις αὐτῶν.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν αὕτη ἡ διαγωγή;

Απ. Οἱ Αἰτωλοὶ, διὰ νὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοποὺς τῶν Ῥωμαίων, ἔστειλαν πρέσβεις εἰς Ἀντίοχον, τὸν βασιλέα τῆς Συρίας, προσκαλοῦντες αὐτὸν νὰ ἔλθῃ μετὰ στρατευμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, μεγάλην βοήθειαν κατὰ Ῥωμαίων ὑποσχόμενοι.

Ερ. Τί κατώρθωσεν ὁ Ἀντίοχος;

Απ. Ὁ Ἀντίοχος, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀναξίως διοικήσας τὰ πράγματα, ἐνικήθη πλησίον τῶν Θερμοπυλῶν ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ὑπάτου Ἀκιλίου Μανίου Γλαβρίωνος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, 190 Π. Χ.

Ερ. Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα ταύτης τῆς νίκης;

Απ. Ὁ Ἀντίοχος ὑπεχρεώθη διὰ συνθήκης νὰ παραχωρήσῃ πολλὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας του, καὶ νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, κατὰ διαφόρους δόσεις, δεκαπεντακισχίλια τάλαντα, ὃ ἔστι δεκαπέντε ἑκατομμύρια ἰσπανικῶν διστήλων.

Ερ. Τί δὲ καὶ περὶ Αἰτωλῶν;

Απ. Καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσιν εἰρήνην μετὰ τῶν Ῥωμαίων δύο ἔτη μετὰ τὴν τοῦ Ἀντιόχου.

Ερ. Ποίαις συνθήκαις;

Απ. Ἐπρεπε νὰ παραχωρήσωσιν ὅσας πόλεις ἐκυρίευσαν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν αἷς ἦ Ἄμπρακία καὶ ἡ νῆσος Κεφαλληνία, καὶ νὰ πληρώσωσι 200 τάλαντα, νὰ ἔχωσι τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ νὰ δώσωσιν ἡμέρους τεσσαράκοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τοῦ δευτέρου Μακεδονικοῦ Πολέμου.

Ερ. Τί καλεῖται δεύτερος Μακεδονικὸς Πόλεμος;

Απ. Ὁ τελευταῖος πόλεμος ὃν ἐπολέμησαν οἱ Μακεδόνες πρὸς Ῥωμαίους.

Ερ. Ἐπὶ τίνος βασιλείᾳ;

Απ. Ἐπὶ Περσέως υἱοῦ καὶ διαδόχου Φιλίππου τοῦ Γ' ἢ Ε', ὅθεν καλεῖται καὶ *Περσικὸς Πόλεμος*, τοῦ Περσέως δηλ., ὡς ὁ ἐπὶ τοῦ πατρὸς του Φιλίππου *Φιλιππικὸς*, καὶ ὁ ἐπὶ Ἀντιόχου *Ἀντιοχικὸς*.

Ερ. Τί ἔγινεν ὁ Φίλιππος;

Απ. Ὁ Φίλιππος ἠναγκάζετο νὰ φυλάξῃ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εἰρήνην, ἐπρόσφερον αὐτοῖς μάλιστα βοήθειαν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου· ἄσπονδον ὁμῶς μῖσος κατὰ Ῥωμαίων τρέφων καὶ ἐκδικησιν πνέων, ἠτοιμάζετο εἰς πόλεμον. Ἀλλὰ, πρὶν ὠριμάσῃ τὰ γιγάντεια σχέδιά του, ἐτελεύτησεν, 180 ἢ 179 π. Χ., ἀφήσας διάδοχον Περσέα τὸν υἱὸν του, ὃς ἐγένετο καὶ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.

Ερ. Ποία τις ἦν ἡ κατάστασις τῆς Μακεδονίας;

Απ. Ἡ Μακεδονία εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐκ τῶν προτέρων φθορῶν καὶ ἐρημώσεων διὰ τῶν φροντίδων τοῦ Φιλίππου. Ἀλλ' ὁ Περσεὺς ἦτον μικρόψυχος, δειλὸς, φιλάργυρος, σμικρολόγος καὶ ρυπαρὸς, ἀνάξιος τοῦ πατρὸς του Φιλίππου καὶ Φιλίππου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῶν ὁποίων τὸν θρόνον κατεῖχε, πολλὰ ὑποσχόμενος καὶ οὐδὲν πράττων, ἐπὶ τῆς ἐλαχίστης ἐπιτυχίας παραβαίνων τὰς ὑποσχέσεις εἰς ὅσους ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ συμμάχους.

Ερ. Ποῖον τὸ τέλος του;

Απ. Πολεμήσας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους κατεστράφη ἐν τῇ κατὰ Πύδναν μάχῃ, ὑπὸ Παύλου Αἰμιλίου, ἠχμαλωτίσθη ἐν Σαμοθράκῃ, 168 π. Χ., καὶ ἀχθεὶς εἰς Ῥώμην ἐπομπεύθη, στολίσας μετὰ τῶν υἱῶν του τὸν θρίαμβον τοῦ Αἰμιλίου, καὶ ἀπέθανεν ἀθλίως καὶ ἐλεεινῶς φρουρούμενος καὶ περιφρονούμενος.

Ερ. Τίνα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου τούτου;

Απ. Ἡ Μακεδονία ἔπαυσε τοῦ νὰ ᾔναι πλέον αὐτόνομος

ἐπικράτεια, εἰς τέσσαρα μέρη ἄσχετα πρὸς ἄλληλα διαιρεθεῖσα, ἕως οὗ μετέπειτα κκτέστη ἐπαρχία ῥωμαϊκή, 148 Π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ Πολέμου, μεθ' ὃν ἡ Ἑλλάς ἔγινεν Ἐπαρχία Ῥωμαϊκή.

Ερ. Πῶς ἐφέρθησαν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν ἥτταν τοῦ Περσέως;

Απ. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Σύγκλητος, ζηλοτυπούσα τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας, ἐπεχείρησε νὰ τὴν ἀδυνατίσῃ, ὑποθάλλουσα διχονοίας μεταξὺ τῶν πολιτειῶν, προδότας ἐνισχύουσα καὶ διαφθείρουσα τὰς σημαντικωτέρας πόλεις.

Ερ. Ποίαν τυραννικὴν πράξιν ἔκαμαν οἱ Ῥωμαῖοι;

Απ. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀνερευθριάστως συνέλαβον χιλίους ἐκ τῶν σημαντικωτέρων πολιτῶν τῆς Ἀχαΐας, καὶ τοὺς μετέφεραν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ προφάσει ὅτι ἐβοήθησαν τοὺς ἐχθρούς των, ὅτι ἐμακεδόνιζον, φρονοῦντες τὰ τοῦ Περσέως. Ἐν τούτοις ἦν καὶ Πολύβιος ὁ ἱστορικός. Πάντες οὗτοι διασπαρέντες εἰς διάφορους πόλεις τῆς Ἰταλίας κατείχοντο οἷον ὄμηροι, ἀπάτριδες καὶ κακουχούμενοι, πολλάκις διὰ πρέσβειων αἰτηθέντες καὶ οὐδέποτε ἀποδοθέντες· μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας μετὰ δεκαεπτὰ ἔτη ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα περὶ τοὺς τριακοσίους σωθέντες ἐκ τῶν χιλίων καὶ ἐπέκεινα, 151 Π. Χ.

Ερ. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερον αὕτη ἡ σκληρότης;

Απ. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐκδίκησιν πνέοντες, ὀδηγούμενοι ὑπὸ ἀνδρῶν ἀπερισκέπτων καὶ οἷον μαινομένων, μὴ θέλοντες νὰ γνωρίσωσι τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, πολλάκις εἰς συμβιβασμὸν προτραπέντες ἀλλ' εἰς μάτην, ἀνηρέθισαν τοὺς αἰτίαν ζητοῦντας Ῥωμαίους, καὶ οὕτως παρεσκεύασαν τὸν ἴδιον ὄλεθρον, σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν.

Ερ. Ποῖον περιστατικὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν;

Απ. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐπολέμουν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, θελόντων μετ' ἄλλων τινῶν νὰ χωρισθῶσι τῆς Συμμαχίας, καὶ

τοῦτο βαδιουργία τῆς Ῥώμης. ἤτις ἤμελεν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν διάλυσιν αὐτῆς· καὶ ἐπειδὴ οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἐμήνυσαν προστακτικῶς νὰ παύσωσιν, οἱ Ἀχαιοὶ ὕβρισαν τοὺς πρέσβεις τῶν, καὶ οὕτως ἐπέσυραν ἐναντίον τῶν ὅλον τὸ βᾶρος τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως.

Ερ. Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔφερεν αὐτὴ ἡ διαγωγή;

Απ. Μέτελλος, ὁ Ῥωμαῖος στρατηγός, ἐλθὼν ἐκ Μακεδονίας εἰς τὴν Ἑλλάδα κατενίκησε τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐν Σκαρφείᾳ τῆς Λοκρίδος καταλαβὼν αὐτοὺς φεύγοντας ἐκ τῶν ὄρειων τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ἐστράτευσαν ἵνα πολιορκήσωσι τὴν Ἡράκλειαν· ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Κριτόλαος μετὰ τὴν μάχην ἔγινεν ἄφαντος.

Ερ. Τίς ὑπέταξεν αὐτοὺς ἐξ ὀλοκλήρου;

Απ. Τὸν Κριτόλαον διεδέχθη ὁ Δίαιος. Οὗτος συναθροίσας στρατὸν ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῶν Ῥωμαίων περὶ τὸν Ἴσθμόν. Ἐκεῖ καταστραφείς ὑπὸ τοῦ ὑπάτου Μομμίου ἀνεχώρησεν εἰς Μεγαλόπολιν, ὅπου αὐτοχειρὶ φονεύσας τὴν γυναῖκά του, ἵνα μὴ γένη αἰχμάλωτος, ἐδηλητηριάσθη καὶ αὐτός· ὁ δὲ Μόμμιος, κυριεύσας τὴν ἐρήμην σχεδὸν στρατιωτῶν Κόρινθον, ἐλεηλάτησε, κατέκλυσε, καὶ κατηδάφισεν αὐτὴν, πωλήσας τοὺς κατοίκους ὡς ἀνδράποδα· καὶ ἵνα κατατρομάξῃ τοὺς ἀντιρωμαζόντας ἐπροσπάθησε καὶ τὸν τόπον αὐτὸν, εἰ δυνατόν, νὰ ἐξαλείψῃ.

Ερ. Ποία ἦτον ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος;

Απ. Μετὰ τὸν ἀφανισμόν τῆς Κορίνθου ὁ Μόμμιος ὑπέταξεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἐπικρατίαν Ῥωμαϊκὴν, Ἀχαῖαν ὀνομασθεῖσαν, 146 ἢ 145 πρὸ Χριστοῦ. Οὕτως ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀπιστία, βοηθουμένη ὑπὸ τῆς ἀφροσύνης τῶν λεγομένων προϊσταμένων τῶν Ἀχαιῶν, ἔθαψε τὴν ἑλληνικὴν αὐτονομίαν, ἵνα μετὰ δισχίλια σχεδὸν ἔτη ἐνδόξως πάλιν ἀναστηθῇ κατὰ τὸ 1821 Μ. Χ. ἔτος.

ΤΕΛΟΣ·

(Τιμᾶται λεπτῶν 50).